

**DVA POKUŠAJA INVENTARIZACIJE DUBROVAČKOG ARHIVA
POČETKOM 19. STOLJEĆA**

Bernard Stulli

Objavljivanje tekstova starih arhivskih inventara, ili barem sumarnih kritičkih osvrtâ na takve inventare, ima višestruku vrijednost za povijest arhiva i arhivistiku. Objavljivanje baš samih tekstova od osobitog je interesa kada su u pitanju arhivske cjeline od posebne vrijednosti, kako bi se što zornije prikazalo njihovo stanje, stupanj sačuvanosti i društvena briga za njih u određenim povijesnim razdobljima.

Arhivska građa Dubrovačkog arhiva (sada Historijskog arhiva u Dubrovniku) predstavlja nesumnjivo takvu jednu cjelinu od posebne vrijednosti, jedan od najvrednijih dijelova hrvatske arhivske i uopće spomeničke baštine. Njegovim starim inventarima mora, stoga, hrvatska arhivistika pokloniti posebnu pažnju, pa ćemo ih postepeno objaviti u »Arhivskom vjesniku«, dijelom u cjelini, a dijelom u obliku opširnijih analitičkih osvrtâ.

Ovom zgodom objavljujemo tekstove dvaju pokušaja inventarizacije građe Dubrovačkog arhiva, izvršene pod posebnim okolnostima god. 1812. i 1817.

Prvi tekst (prilog I) izradio je i dovršio 28. II 1812. Josip Kersa, tadašnji sudski službenik u Dubrovniku. Kako se razabire iz naslova, to je »Generalni inventar knjigâ i dokumenata koji se nalaze kod raznih sudova Dubrovačke općine«. On uglavnom obuhvaća popis onog dijela arhivske i registraturne građe bivše Dubrovačke Republike, koji je, nakon propasti Republike 1808. godine, bio dodijeljen na pohranu i upotrebu novoformiranim sudskim organima u Dubrovniku. Uz to obuhvaća i registraturnu građu dubrovačkih sudova pod francuskom upravom iz perioda 1808—1812. godine. Izrađen je za vrijeme francuske uprave u Dubrovniku, a po nalogu baruna Coffinhala, generalnog komesara za pravosuđe Irskih provincija¹.

¹ O funkciji generalnog komesara za pravosuđe, te o ličnosti baruna Coffinhala vidi: *Memoiren des Marschall Marmont Herzogs von Ragusa*. Herausgegeben nach dessen hinterlassenen Original-Manuscript. Aus dem französischen und mit einer Einleitung von C. Goldbeck. 2. Aufl. II Bd. Potsdam b. g. (u nastavku skraćeno: *Mem. Marmont*).

Original ovog inventara čuva se u Historijskom arhivu u Dubrovniku, izdvojen u posebnoj zbirci, uz neke druge stare inventare i restitutionu dokumentaciju. Izdvojen je izvorno iz fonda Spisa francuske uprave u Dubrovniku, pa je za ustrijske uprave bio pripojen spisu Okružnog kapetanata u Dubrovniku br. 915/1820 B III 25. Napisan je na jednom kvadernu od 23 lista, na papiru 29,7 × 20,5 cm. Tekst teče od drugog lista, odakle je provedena paginacija, i zauzima str. 1—36.

Za postanak ovog inventara bitna su dva glavna faktora: potrebe novoformiranih organa koje su francuske vlasti uspostavile na mjesto starih organa ukinute Dubrovačke Republike, i zatim, novi propisi francuskog zakonodavstva, kojima je zamijenjen stari pravni poredak u Dubrovniku, a koji su postepeno uvođeni, naročito u okviru temeljite organizacije pravnog života u Ilirskim provincijama.

Promjena sistema vlasti i strukture državnih organa bila je zaista temeljita. Uz to se kroz nekoliko godina odvijao i proces razmjerno čestih reorganizacija, sve dok nije provedena definitivnija organizacija državnih organa: za upravu i sudstvo na temelju poznatog dekreta od 15. IV 1811.², a za pravosuđe još i na temelju dekreta od 30. IX 1811.³ Na čitavom području Ilirskih provincija bila je u tom pogledu jednaka situacija. Uvođenje novog sistema vlasti i proces reorganizacije po prirodi stvari značajno je utjecao na sudbinu postojeće registraturne i arhivske građe, preostale od rada organa nekadašnje Dubrovačke Republike. Novi organi morali su preuzeti tekuće spise svoje nadležnosti i dovršiti njihovo rješavanje. Sudbinu tekućih spisa dijelila je i odgovarajuća arhivska građa. Nastavljena je, naime, praksa da se kod svakog organa čuvaju ne samo tekući i noviji spisi njegove nadležnosti, već i arhivska građa iste nadležnosti. Međutim, struktura i broj starih i novih organa bili su vrlo različiti. Niz organa nekadašnje samostalne dubrovačke države nestali su nepovratno u novoj situaciji kada je područje te države postalo tek jedna od upravnih jedinica u novom državnompravnom kompleksu koji su sačinjavali teritoriji priključeni francuskom carstvu. Nova je vlast nastojala da što izrazitije naglasi prekid stare vladavine, čiji se i pravi službeni naziv izbjegavao, označujući je samo: »stara vlada«, »stara aristokratska vladavina« i sl. Nadalje, već spomenute brojne reorganizacije stvarale su velike poteškoće izazivajući češće potrebe podjele registraturne i arhivske građe ranijih, ukinutih ili reorganiziranih organa. Sve je to moralo dovesti do nedosljednosti i površnosti pri spomenutoj podjeli i rasporedu građe.

Nakon što je 1811. godine struktura novih organa definitivnije utvrđena, potrebe su poslovanja logično tražile da novi organi barem u određenoj mjeri srede primljenu građu i učine je preglednijom za lakšu upo-

str. 201, 275; Pisani P., *La Dalmatie de 1797 à 1815*, Paris 1893, str. 343, 352; Vošnjak B., *Ustava in uprava Ilirskih dežel (1809—1813)*, Ljubljana 1910, str. 137, 145—6, 178.

Pravno je nadležnost generalnog komesara za pravosuđe definitivno precizirana poznatim carskim dekretom od 15. travnja 1811. o organizaciji Ilirskih provincija i baš u čl. 37—43. Vidi: *Recueil de lois, décrets et réglemments à l'usage des Provinces Illyriennes de l'Empire* (u nastavku skraćeno: *Recueil*), Tome V, Paris 1812, str. 20, titre IV.

² O značenju toga dekreta vidi: Pisani P., n. d., str. 350 i slijed.; Vošnjak B., str. 130 i slijed. Tekst samog dekreta u: *Recueil*, Tome V, str. 8 i slijed.

³ *Arrêté de S. E. le gouverneur général des Provinces Illyriennes du 5. mars 1812, pris sur la proposition de Mr. le baron de l'Empire Coffinhal commissaire général de justice en Illyrie. Trieste (1812)*, (u nastavku skraćeno: *Arrêté*), str. 30. Tekst samog dekreta u: *Recueil*, Tome II, str. 262 i slijed.

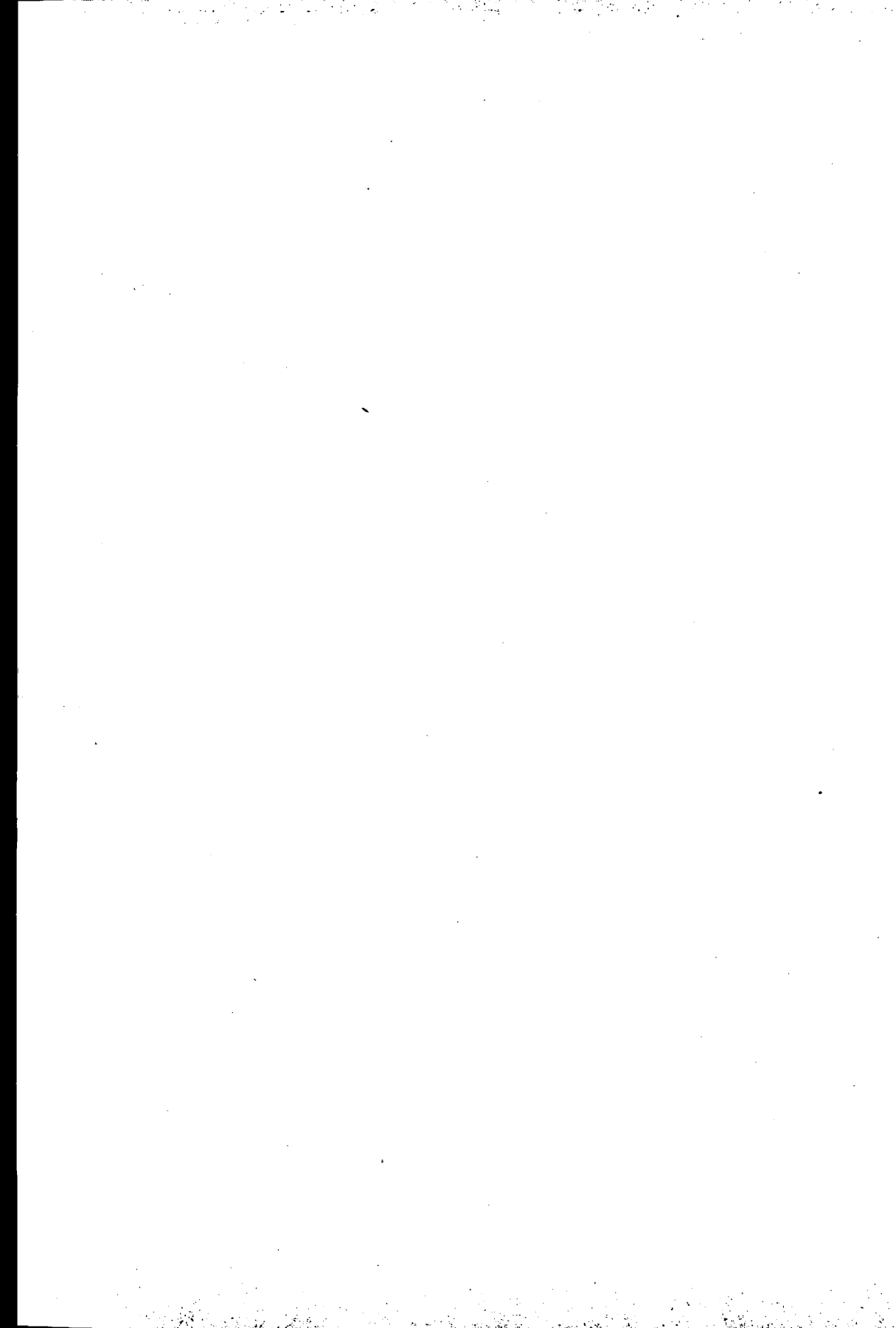
In Nome di Sua Maestà Napoleone Primo Imperatore de' Francesi Re d'Italia

L'Imperiale Tribunale di Prima Istanza a Ragusa

A tutti e singoli, ai quali le presenti nostre perveniranno e saranno presentate, facciamo piena, ed indubitata Fede, ed attestiamo, avendo così constatato, e consta. Qualmente essendo stato soppresso il Governo di Ragusa sotto li 31. Gennaio 1808. da Sua Eccellenza il Maresciallo Duca di Ragusa allora Generale in Capo delle Armate di Dalmazia, per suo Decreto in data predetta; l'Articolo 5. del detto Decreto ha prescritto, che la Giustizia Civile e Criminale fino a nuovi ordini si dovesse amministrare secondo le Leggi e Consuetudini di Ragusa, come anche a questa epoca si osserva; E perciò le Successioni tanto intestate, quanto ex Testamento si regolano pure a quest'ora secondo le Leggi e consuetudini medesime senza alcuna innovazione. In fede Ragusa li 30. Aprile 1811.

Ant. Leopoldo Neri

Sud prve instancije u Dubrovniku potvrđuje 30. IV 1811, da su, nakon ukinuća Dubrovačke republike 31. I 1808, u građanskoj i kaznenoj sudbenosti na njegovu području ostali na snazi »zakoni i običaji Dubrovnika« (HA—FU, 1811, Sud, rub. 2, br. 1347).

trebu. To se osobito moralo osjetiti kod sudskih organa. Ponajprije stoga što su oni morali riješiti sve, ili bar gotovo sve, »stare predmete«. Zatim, što su zaštita osobnih prava građana, i njihovi zahtjevi u tom pravcu, pretpostavljali sređenu dokumentaciju. Konačno i zbog toga što su sudovima bili predani i notarski spisi koji su strankama češće trebali, i kod kojih je isto tako češće bila tražena baš starija građa. Pritužbe na spornost i neefikasnost pravosuđa, pa priznanja takvog stanja i od samog maršala Marmonta, dok je on vršio dužnost generalnog guvernera Ilirskih provincija⁴, samo su ubrzali zahtjev za inventarizacijom građe koju su preuzeli novi sudski organi.

U tim činjenicama treba tražiti jednu od glavnih pobuda nalogu baruna Coffinhala, generalnog komesara za pravosuđe Ilirskih provincija, koji je naredio i sudovima u Dubrovniku da izvrše inventarizaciju registraturne i arhivske građe koja se kod njih nalazi.

Pravna osnova ovog naloga generalnog komesara za pravosuđe počinje na propisima carskog dekreta od 30. 9. 1811, koji donosi dodatne odredbe o organizaciji pravosuđa na području Ilirskih provincija, i baš na propisima čl. 25—31 tog dekreta⁵.

Međutim, prije analize citiranih propisa potrebno je reći i nešto općenito o uvođenju novog francuskog zakonodavstva u Ilirskim provincijama, kako bi se shvatila cjelina spomenute pravne osnove. Potrebno je to tim više što pitanje uvođenja francuskog zakonodavstva na područje Ilirskih provincija nije u literaturi cjelovitije obrađeno.

Kada je riječ o uvođenju tog zakonodavstva, treba razlikovati dva glavna vremenska razdoblja. Jedno teče od početka francuske uprave u zemljama koje su kasnije sačinjavale teritorij Ilirskih provincija, pa do uključivo godine 1811, a drugo razdoblje teče od 1. januara 1812. god. do kraja francuske vladavine na istom području. To razdoblje jasno je precizirano propisima carskog dekreta o organizaciji Ilirskih provincija od 15. IV 1811. god. U njegovu čl. 249. kaže se, naime: »Zakoni koji su sada na snazi u francuskom carstvu bit će odmah dostavljani u Ilirske provincije, te prevedeni na razne jezike koji su tamo u upotrebi«⁶. U slijedećem pak čl. 250. izričito se određuje: »Oni (tj. zakoni o kojima je riječ u čl. 249, op. B. S.) će u Ilirskim provincijama stupiti na snagu računajući od 1. januara 1812., no, naš generalni guverner može, i prije tog vremena, a saslušavši mišljenje malog vijeća, narediti primjenu tih zakona u navedenim provincijama u cjelini ili djelomično, ukoliko to nađe svrsishodnim«⁷.

Ovim je propisima, dakle, učinjen kraj parcijalnoj primjeni francuskog zakonodavstva na području Ilirskih provincija, odnosno, njima je dokinuto važenje čitavog niza starih propisa koji su u većoj ili manjoj mjeri vrijedili do tada (tj. do 1. I 1812) u pojedinim dijelovima Ilirskih provincija. Kako se radilo o krupnoj mjeri, koja je znatno utjecala na poslovanje svih organa uprave i sudstva, to se osjetila potreba da se objavi jedna rekapitulacija svih tih propisa francuskog zakonodavstva, koji se počevši od 1. I 1812. imaju primjenjivati na cjelokupnom području Ilirskih provincija. Tako je došlo do toga da je generalni komesar za pra-

⁴ Mem. Marmont, str. 257, 263.

⁵ Recueil, Tome II, str. 272 i slijed.

⁶ Isto, Tome V, str. 92.

⁷ Isto.

vosuđe Ilirskih provincija izdao 5. III 1812. svoj već citirani »Arrêté«⁸ u kojem je taksativno naveo sve navedene propise, pruživši svim organima Ilirskih provincija mogućnost da se lakše snalaze u tekućim pravnim poslovima a usporedo s tim štampani su svi ti propisi u obliku posebne zbirke⁹.

Za naša razmatranja bitan je onaj dio spomenutih propisa koji se odnosi na arhivsku djelatnost i na arhive, u širem smislu riječi, pa ćemo ih ukratko rekapitulirati.

Na prvom mjestu to je poznati zakon o organizaciji arhiva u Francuskoj od 7. messidora god. II, tj. od 25 VI 1794. Iz tog zakona ušao je u spomenutu zbirku njegov čl. 37, koji određuje: »Svaki građanin može tražiti u svim arhivima, u dane i u vrijeme zato određeno, da mu se dadu na uvid dokumenti koji se nalaze u tim arhivima. Dokumenti će mu biti dati na korištenje bez ikakve naplate, time da ih ne smije odnositi iz arhiva, te uz odgovarajući nadzor pri korištenju. Izdavanje prijepisa ili izvoda, koji budu zatraženi, izvršit će se uz naplatu od 15 sua po rotulu (svitku)«¹⁰.

Zatim slijedi isto tako poznati zakon od 5. brumairea god. V, tj. od 26. X 1796, koji se odnosi na organizaciju pokrajinskih arhiva u Francuskoj. Njime se određuje da se u glavnim mjestima pokrajina imaju koncentrirati svi državni arhivski dokumenti s područja odnosne pokrajine¹¹. Odstupajući od potpune centralizacije arhivske građe u Parizu, kakva je bila zamišljena ranije, ovim je zakonom od 1796. godine udaren temelj organizaciji pokrajinskih arhiva, a ta je važna odredba, kako vidimo, također protegnuta i na područje Ilirskih provincija.

Kako su se, međutim, bile pojavile neke dvojbe i različita tumačenja u pogledu naplate takse za izdavanje prijepisa i izvoda o kojima govori gore citirani zakon iz 1794. godine, to je Državni savjet francuskog carstva iznio 18. 8. 1807. svoje mišljenje o tim pitanjima. Razjašnjenje je slijedeće: 1) sve »prve kopije« spisa što ih izdaju upravne vlasti daju se strankama besplatno; 2) druge i slijedeće kopije istih akata, kao i prijepisi dokumenata iz arhiva upravnih vlasti, plaćaju se po tarifi o kojoj govori Zakon o organizaciji arhiva od 25. 6. 1794. god.¹²

Konačno, od općih propisa koji se odnose na arhiv, a važnije im je protegnuto i na područje Ilirskih provincija, spomenimo još i carski dekret od 20. 2. 1809, koji se odnosi na rukopisnu građu diplomatskog karaktera. U čl. 1. tog dekreta kaže se: rukopisi iz arhiva Ministarstva vanjskih poslova, te iz carskih, pokrajinskih i općinskih biblioteka, ili iz drugih ustanova carstva, bilo da se nalaze u arhivima gdje pripadaju, bilo da su odneseni iz njih, bilo da minute odnosnih spisa nisu u rokovima pohranjene gdje treba — u smislu ranijih propisa, vlasništvo su dr-

⁸ Vidi bilješku br. 3.

⁹ Zbirka je citirana, potpunim naslovom, u bilješci br. 1 (Recueil de lois . . .), a ima ukupno 14 tomova.

¹⁰ Recueil, Tome III, str. 24. Potpuni tekst čitavog ovog zakona objavljen je u: »Bulletin des lois de la République française«, No. 12, pod br. 58, a puni mu naslov glasi: »Loi concernant l'organisation des archives établies auprès de la Réprésentation nationale. Du 7 Messidor, l'an deuxième de la République française, une et indivisible«.

¹¹ Recueil, Tome III, str. 28. Potpuni tekst čitavog ovog zakona objavljen je u: »Bulletin des lois de la République française«, No. 85, pod br. 810, a puni mu naslov glasi: »Loi qui ordonne la réunion dans les chefs-lieux de département, de tous les titres et papiers acquis à la République. Du 5 Brumaire«.

¹² Recueil, Tome IV, str. 122, 124.

žave, te bez posebnog odobrenja ne mogu biti objavljeni ili štampani. U čl. 2. istog dekreta kaže se da spomenuto odobrenje daje Ministarstvo vanjskih poslova za građu koja pripada arhivima tog ministarstva, dok za građu ostalih ustanova iz čl. 1. to odobrenje daje Ministarstvo unutarnjih poslova¹³.

Uz ove opće propise koji se odnose na arhivsku djelatnost, važni su i propisi o notarskim arhivima, kojih je važnost također protegnuta na područje Ilirskih provincija.

To je u prvom redu zakon od 6. X 1791, koji u svom čl. 16 propisuje da javni notari moraju svake godine, u toku siječnja-veljače, predati u kancelariju nadležnog suda kod kojeg su imatrikulirani, jednu kopiju svog registra — repertorija akata izrađenih protekle godine¹⁴. Godine 1796. zakonom od 5. V, određeno je da se spomenuti repertoriji imaju predavati nadležnom sudu za građanske sporove¹⁵.

Temeljni su propisi, međutim, sadržani u zakonu o organizaciji notarijata od 16. 3. 1803. god. Spomenimo neke važnije odredbe ovog zakona. U čl. 12—19. propisuju se detalji o načinu i formi redigiranja notarskih akata. Čl. 20. propisuje izričito da notar mora čuvati minute svih akata koje je izdao. Čl. 21. određuje da otpравke i prijepise može izdavati sam onaj notar kod kojega se nalaze odgovarajuće minute. Slijedeći član 22. određuje da notar može svoje repertorije predati drugome samo u slučajevima predviđenima zakonom, ili po sudskoj odluci. Obito je važna odredba čl. 23, kojim je propisano da notari ne mogu bez naredbe predsjednika suda prve instancije izdavati prijepise akata, osim osobama koje su direktno zainteresirane. Dopunu ovome sadrži čl. 26, koji određuje da na temelju minute notar može izdati strankama samo po jednu »prvu« kopiju; dalje kopije ne može izdavati bez naredbe predsjednika suda prve instancije. Čl. 29. ponavlja odredbu da notari moraju voditi repertorije svih akata koje su izdali, a čl. 30. određuje sadržaj, način vođenja, kao i povremeni pregled repertorija od predsjednika suda u notarevu sjedištu. Članovima 54—57. određuje se sudbina notarskih minuta i repertorija u slučajevima kada je notar smijenjen ili je njegovo mjesto ukinuto. Posebno je značajan propis čl. 60. istog zakona, koji određuje da svi stariji arhivi notarske građe, koji postoje pod bilo kojim nazivom, imaju ostati u stanju u kojem se nalaze na čuvanju kod postojećih posjednika. Prijepise iz takve građe može izdavati samo notar iz mjesta u kojem se takav arhiv nalazi, ili, ako takvog nema, tada ih izdaje notar iz najbližeg susjednog mjesta. Samo u slučaju da je notarska građa predana nadležnom sudu ima sudski kancelar pravo da izdaje prijepise iz te građe. Napokon, u čl. 61. se određuje što biva s notarskom građom nakon smrti notara ili drugog posjednika notarskih minuta. Određeno je da se takva građa odmah stavi pod pečat mirovnog suca u odnosnom mjestu, sve dok predsjednik suda istog mjesta ne odredi privremeno drugog notara koji će preuzeti gradju¹⁶.

Konačno, za notarske arhivalije važan je i dekret o organizaciji Notarske komore od 24. 12. 1803. Naime, u svom čl. 2 taj dekret propisuje

¹³ Isto, str. 174, 176.

¹⁴ Isto, Tome II, str. 288.

¹⁵ Isto, str. 288, 290.

¹⁶ Isto, str. 294 i slijed.

da komora posreduje i u sporovima između notara, ako takvi sporovi nastanu, pored ostaloga i glede čuvanja i držanja notarskih spisa. U čl. 4. pak određuje da je sekretar komore, uz ostalo, istovremeno i čuvar arhiva Notarske komore¹⁷.

Za naše su raspravljanje od posebnog interesa i propisi o sudskim arhivima, čije je važenje gore spomenutim zakonima također protegnuto na područje Ilirskih provincija.

Prije svega treba podsjetiti na propise zakona od 24. 8. 1790, koji u svom čl. 13. izričito određuje da su sudske funkcije strogo odvojene od upravnih, jer je ovakva podjela vlasti, ovakvo odvajanje sudske od upravne vlasti, uvedeno u krajevima koji su sačinjavali Ilirske provincije tek za francuske uprave i provođeno je u praksi kao jedan od temeljnih principa¹⁸. S tim u vezi potrebno je, pri prosuđivanju sudske arhivske građe, imati pred očima i činjenicu da je dekretom o dopunskoj organizaciji pravosuđa u Ilirskim provincijama od 30. 9. 1811, u glavi VI toga dekreta, određeno da će se o stečenim građanskim pravima prosuđivati po zakonima i propisima iz vremena prije stupanja na snagu francuskog građanskog zakonika¹⁹.

Temeljne odredbe o organizaciji pravosuđa na području Ilirskih provincija sadrži višekratno citirani carski dekret o organizaciji Ilirskih provincija od 15. 4. 1811. Odnosne propise sadrži glava XVI, čl. 184—257²⁰. Već spomenuti dekret od 30. 9. 1811, o kojem će biti još detaljnije riječi, donio je samo dopunske, detaljne odredbe, koje se nadovezuju na temeljne propise dekreta od 15. 4. 1811.

Prelazeći na detalje o uređenju i poslovanju sudskih arhiva, treba prije svega spomenuti carski dekret od 30. 3. 1808, koji iscrpno govori o svim pitanjima sudskog poslovanja, pa dakako i o svim pitanjima tekućeg registraturnog poslovanja u sudovima. S našeg gledišta posebnu pažnju privlači glava IV, čl. 90—93, koji govore o sudskim kancelarima i njihovim dužnostima. U tom sklopu čl. 93. izričito određuje: »On će (tj. sudski kancelar, op. B. S.) brižno čuvati zbirke zakona i drugih djela za potrebe suda. On će bdjeti nad čuvanjem spisa koji su mu povjereni, kao i svih arhivalija«²¹.

Posebnu je brigu ovo zakonodavstvo poklanjalo arhivskoj građi i registraturnom materijalu mirovnih sudaca. Tako već zakon od 17. 12. 1795. određuje gdje se imaju pohraniti spisi mirovnih sudaca. U tom se zakonu navodi da su se ti spisi nalazili kod nadležnog višeg suda, a da ih treba vratiti, po inventaru, mirovnim sucima. Za vrijeme izvanrednih opasnosti, kaže se dalje, treba te spise opet povući nadležnom višem sudu za civilne sporove, dok takve opasnosti ne prođu. Osobito je važan propis člana 4. istog zakona, koji određuje: »Minute spisa mirovnih sudaca, u civilnim stvarima, bit će deponirane, svake godine, u prostorijama zgrade

¹⁷ Isto, str. 320, 322.

¹⁸ Isto, Tome I, str. 8. Izvorni tekst glasi:

»Les fonctions judiciaires sont distinctes, et demeureront toujours séparées des fonctions administratives. Les juges ne pourront, à peine de forfaiture, troubler, de quelque manière que ce soit, les opérations des corps administratifs, ni citer devant eux les administrateurs pour raison de leurs fonctions.«

¹⁹ Isto, Tome II, str. 278—284.

²⁰ Isto, Tome V, str. 68—94.

²¹ Isto, Tome I, str. 294, 296.

općinske administracije, a otpравke ili prijepise tih spisa izdavat će arhivar mirovnoga suca²².

Izgleda da se gornji propis sporo provodio, jer novi zakon od 17. 11. 1797. naređuje da se ubrza izvršenje zakona iz 1795. godine. Uz to propisuje, glede gore navedenog predavanja spisa, da ono mora uslijediti svake godine već u prvoj dekadi mjeseca siječnja, a da će se spisi pohraniti u onoj zgradi općinske administracije koju će odrediti općina. Ovaj novi zakon čini odgovornim i same mirovne suce za uredno izvršavanje ovog propisa. Dodaje, zatim, da se o pohranjenim spisima ima izdati potvrda; predviđa mjere protiv sudaca koji ne bi izvršavali navedeni propis, te konačno traži da se o urednom izvršenju ima uvijek obavještavati i sam ministar pravosuđa²³.

Niz propisa općenito govore o sudskom registraturnom poslovanju. Tako propis od 26. 9. 1796. naređuje vođenje registra kod sudova, u koji da treba inventarizirati sve zakonske listove, okružnice i dopise koje sudovi primaju po službenoj dužnosti²⁴. Zatim propis od 6. 7. 1810, koji govori općenito o organizaciji i radu sudova, pa uz ostalo i o sudskim kancelarima. U svom čl. 65. ovaj zakon predviđa, uz drugo, navršenih 27 godina kao uvjet za zvanje i mjesto sudskog kancelara²⁵. Jednako je važan i propis zakona od 9. 7. 1810, kojim se zabranjuje štampanje i prodaja zakona, zakonskih akata, naredaba i propisa prije nego oni budu objavljeni u glavnom mjestu pokrajine²⁶.

Za sudsko registraturno i arhivsko poslovanje nesumnjivo su od osobite važnosti i propisi koje donose zakoni o građanskom i krivičnom sudskom postupku. Zakon o građanskom sudskom postupku za francusku carevinu stupio je na snagu 1. I 1807. god.²⁷, i u toj svojoj redakciji on je stupio na snagu i za područje Ilirskih provincija danom 1. 1. 1812. godine, ukoliko nije modificiran propisima o kojima će kasnije biti riječi.

U pogledu krivičnog sudskog postupka mjerodavan je bio carski dekret od 18. 6. 1811. god. Od njegovih propisa spomenimo: odredbu čl. 13. da u sporu oko lažnosti dokumenta sudski kancelari lično donose u sud original radi njegove provjere pred sudom; odredbe glave V o izdavanju prijepisa sudskih akata i o naknadama koje za takav posao pripadaju sudskom arhivaru, precizirano po vrstama poslova; odredbu da sudski kancelar prigodom posudbe spisa drugim organima uvijek mora takve spise posuđivati na temelju njihova popisa; odredbu da sudski kancelari ne smiju naplaćivati više od propisane tarife za svoje usluge strankama, te da ne smiju naplaćivati za radnje za koje u zakonu nije predviđena naplata; odredbe o prijepisima koje izdaju pomoćni sudski kancelarijski službenici i njihovi pisari; odredbe o bezuvjetnoj izradi sumarnog popisa građe koja se bilo kuda transportira; odredbe da se financijski spisi pišu trostruko, uz propisanu naplatu takse na prvom primjerku, a jedan njihov primjerak da se obavezno pohranjuje »u arhivu prefekture«²⁸.

²² Isto, str. 28, 30.

²³ Isto, str. 60, 62, 64.

²⁴ Isto, str. 40.

²⁵ Isto, Tome II, str. 52.

²⁶ Isto, str. 74.

²⁷ Isto, Tome I, str. 208.

²⁸ Isto, Tome II, str. 172 i slijed. Dekretom od 9. I 1812. stavljani su izvan snage neki od propisa francuskog Zakona o sud. krivič. postupku na području Ilir. provincija (isto, Tome I, str. 4).

U ovom pregledu propisa francuskog zakonodavstva koji se odnose na sudske arhive, a kojih je važenje, kako je rečeno, protegnuto na čitavo područje Ilirskih provincija danom 1. I 1812, došli smo konačno i do posebno važnog carskog dekreta od 30. 9. 1811. god. Kako je već spomenuto, ovaj dekret sadrži dodatne odredbe o organizaciji pravosuđa, o sudskoj administraciji i o objavljivanju i stavljanju na snagu zakona francuskog carstva na području Ilirskih provincija.

U ovom je zakonu osobito važna odredba po kojoj se ukidaju svi dotadnji sudovi onim danom kada će započeti redovitim poslovanjem novopredviđeni prizivni (apelacioni) sudovi u Ljubljani, Zadru i Dubrovniku. Tim danom treba na čitavom području Ilirskih provincija da počnu redovnim poslovanjem samo oni sudovi koji su predviđeni dekretom o organizaciji Ilirskih provincija od 15. 4. 1811²⁹. Za naše je razmatranje najvažnija u ovom zakonu gl. III, koja govori o mjerama što se odnose na arhive sudova koji će se ukinuti. Potrebno je stoga nešto detaljnije razmotriti odredbe ove III glave.

Čl. 25. propisuje da će, neposredno nakon formiranja novih prizivnih sudova, sudova prve instancije i mirovnih sudova, indendenti i subdelegati zapečatiti kancelarije, arhive i druge depozite dokumenata i spise dotadašnjih — ukinutih sudova.

Čl. 26. kaže: U mjestima gdje će stare sudske prostorije poslužiti novim sudovima, svi spisi i depoziti novca i ostalog što je postojalo u kancelarijama i arhivima, imaju se pohraniti u jednoj određenoj prostoriji, te ista zapečatiti. Istovremeno sačinīt će se inventar svega navedenog, pa će na temelju tog inventara kancelar novog suda biti zadužen za odnosne spise, arhivalije i stvari.

Čl. 27. dodaje: Unutar onog mjeseca dana kada se izvrši formiranje novog suda, ili prije ako to bude moguće, državni će prokurator i zajednici s intendantima i subdelegatima, pohraniti spise starih sudova, u one kancelarije novih sudova, u koje spadaju po svojoj poslovnoj prirodi, prema poslovima na koje se odnose. Rasporedit će se sve što se nalazi u kancelarijama i arhivima ukinutih sudova.

Čl. 28. određuje: Predaja će se izvršiti na bazi popisa ili sumarnog inventara, sastavljenog u postupku sa dotadašnjim čuvarima odnosne građe, kojima će se radi njihova razduženja predati jedna kopija inventara. Drugu kopiju inventara dobiva novi imalac građe, a treća će se kopija inventara predati »u arhiv Intendanture«.

Čl. 29. propisuje da će troškove inventarizacije, transporta i nove pohrane građe snositi državna blagajna.

U čl. 30. određeno je da pečate treba prenijeti u kancelarije prizivnih sudova, tamo ih deponirati na čuvanje i na odgovornost tamošnjih kancelara, sve dok ne bude drugačije određeno od ministra pravosuđa, a na osnovi izvještaja generalnog komesara za pravosuđe Ilirskih provincija.

²⁹ Isto, Tome II, str. 262.

Konačno, u čl. 31. se naređuje da se namještaj starih sudova ima također inventarizirati. Dio tog namještaja koji im odgovara, upotrijebit će novi sudovi, a o ostatku će se riješiti naknadno³⁰.

Ovim pregledom ilustrirana je opća pravna osnova, a ujedno su, na kraju, citirani i konkretni propisi (čl. 25—31. dekreta od 30. IX 1811) na kojima se zasnivao nalog baruna Coffinhala upućen i sudovima u Dubrovniku da inventariziraju svoju registraturnu i arhivsku građu.

Provedba citiranih propisa nije se u Dubrovniku odvijala suviše ekspeditivno³¹. Negdje potkraj mjeseca prosinca 1811. godine generalni komesar za pravosuđe barun Coffinhal upućuje, stoga, intendantu Dubrovačke provincije (tj. šefu upravne i uopće cjelokupne izvršne vlasti u Provinciji) zahtjev da se formiranje novih sudova završi do 15. I 1812, te da se izvrše poslovi predviđeni čl. 25. i slijed. dekreta od 30. IX 1811³²

Utvrđivanje ovako kratkog, a fiksnog roka nije ostavljalo mogućnosti da se inventarizacija temeljito izvrši. Jer, ako su novi sudovi morali biti formirani do 15. I 1812, njima je uskoro nakon toga trebalo predati odgovarajući dio građe starih sudova, a takva raspodjela je pretpostavljala završenu inventarizaciju arhivske i registraturne građe starih sudova. Bez preuzimanja odnosno građe novi su sudovi teško mogli započeti svojim poslovanjem, a nemoguće im je bilo i da u nizu tekućih — neriješenih predmeta nastave radom ukinutih sudova^{32a}.

Poslove inventarizacije i raspodjele trebalo je izvršiti, dakako, ne samo za sudove u gradu Dubrovniku, već i za ostale sudove na području Dubrovačke provincije, tj. za mirovne sudove u kantonima³³. I ovim potonjima se, stoga, također obratio 7. I 1812. intendant Dubrovačke provincije nalogom kojim im naređuje, na osnovi dekreta od 30. IX 1811, da zapečate postojeće sudske arhive, te da stari sudovi prestanu svojim po-

³¹ U Arhivu Slovenije u Ljubljani, u fondu »Glavni intendant Ilirskih provinc«, nema sačuvanih spisa iz kojih bi se vidjelo kako je provedba citiranih propisa tekla u drugim dijelovima Ilirskih provincija. Pregledom tog fonda ustanovili smo da u njemu uopće ima vrlo malo sačuvanih spisa koji se odnose na organizaciju pravosuđa.

³² Historijski arhiv u Dubrovniku, Spisi francuske uprave (u nastavku skraćeno: HAD — FU), protokol za god. 1812, pod br. 65 od 5. I 1812. Za ove, kao i slijedeće podatke iz Hist. arhiva u Dubrovniku, zahvaljujem kolegama iz tog Arhiva koji su te podatke tražili i pronašli.

^{32a} Instalacija Suda prve instance u Dubrovniku izvršena je 19. I 1812. i to na svečan način. O tome govori i štampani govor što ga je tom prigodom izrekao predsjednik Apelacionog suda Bajamonti. U govoru je naglašena važnost pravosuđa i sudaca koji ga vrše; zatim je istaknuta važnost francuskog Code civil-a, Krivičnog zakonika, kao i zakonâ o sudskom građanskom postupku i o krivičnom postupku; konačno, apelira se na sve suce, da najsavjesnije primjenjuju sve navedene zakonike s ciljem: »... de contenter la nation qui nous est recommandée en lui administrant une justice prompte et impartiale« (v. »Discours du Chevalier Bayamonti, membre de la Légion d'honneur et Président de la Cour d'Appel de Raguse, prononcé le 19. janvier 1812 à l'installation des Tribunaux de première instance«, s. a. Primjerak u Nacionalnoj i sveučilišnoj biblioteci u Zagrebu pod sign. R II F 66231 adl. 2).

³³ Ovdje treba podsjetiti na neke momente o ustrojstvu Dubrovačke provincije prema dekretu od 15. IV 1811, koji regulira uređenje Ilirskih provincija (*Recueil*, Tom V, str. 29 i slijed.). Dubrovačku provinciju sačinjavali su: teritorij nekadašnje Dubrovačke Republike; područje Boke Kotorske i otok Korčula (čl. 70). Dijelila se na 3 distrikta, i to: Dubrovnik, Kotor, Korčula (čl. 64), te na 10 kantona: Dubrovnik, Cavtat, Kotor, Herceg Novi, Budva, otok Mljet, Slano, Pelješac, Korčula i Lastovo. Na čelu distrikata stoje subdelegati (»subdélégués«), i to u Kotoru subdelegat prve, a u Korčuli subdelegat druge klase (čl. 89—90). Općinom s manje od 2.400 stanovnika upravlja sindik, koji ima jednog zamjenika (čl. 108). U svakom kantonu postoji jedan mirovni sudac (»juge de paix«), uz dva zamjenika i jednog kancelara (čl. 184). U našim razmatranjima bit će riječi o mirovnim sudovima u dubrovačkom i korčulanskom distriktu.

³⁰ Isto, str. 272 i slijed.

slovanjem 15. I 1812. Oba ova zadatka bilo je lako izvršiti³⁴, ali s inventarizacijom građe ukinutih sudova nije bilo tako. I u samom Dubrovniku je to bio težak zadatak, ne samo zbog kratkoće roka već prije svega zato što se u »sudskim« arhivima nalazila ne samo brojna građa sudskih organa bivše Dubrovačke Republike, nego i građa niza drugih organa iste države. Ni kod mirovnih sudova izvan Dubrovnika nije bio problem manji, jer su i oni imali takve stare arhivske građe sa svog područja, a najteže je bilo što su imali više nego nedostatan broj ljudi sposobnih da takvu građu brzo inventariziraju.

U Dubrovniku je, međutim, intendant Dubrovačke provincije požurivao izvršenje poslova kod dubrovačkih sudova. On se 23. I 1812. obraća prokuratorima pri Apelacionom sudu i Sudu prve instancije tražeći od njih da priđu izvršenju odredaba dekreta od 30. IX 1811. Obavještava ih, ujedno, da je odredio sudskog kancelara J. Kersu kao svog predstavnika za izvršenje propisanih poslova oko registraturne i arhivske građe ukinutih sudova, te ih poziva da se s J. Kersom dogovore u pogledu izvršenja propisa iz čl. 26, 27. i 28. spomenutog dekreta³⁵. Prokurator pri Apelacionom sudu dao je na to već 24. I 1812. neke svoje primjedbe, smatrajući: zakonodavac je prokuratorima namijenio samo poslove iz čl. 27. i 31, tj. ponajprije raspodjelu građe starih sudova, prema njenoj prirodi, na nove sudove, a zatim još i inventarizaciju namještaja starih sudova, što se sve zajedno ne može obaviti dok ne budu izvršeni poslovi propisani u čl. 25. i 26, koje je zakonodavac naložio intendantima i subdelegatima³⁶. U osnovi je slično primijetio i prokurator pri Sudu prve instancije³⁷. Ne znamo kako su završila ova razmimoilaženja o pitanjima nadležnosti, no, u svakom slučaju. J. Kersa je tokom mjeseca veljače 1812. god. završio poslove inventarizacije registraturne i arhivske građe ukinutih sudova, te je svoj završeni inventar datirao 28. II 1812. (v. prilog I). Kersa je svoj inventar i potpisao, a supotpisalo ga je i devet drugih kancelara, odnosno depozitara kojima je prije inventarizacije bilo povjereno čuvanje dijelova građe i sudskih depozita iskazanih u ovom Kersinom inventaru.

Ocjenjujući Kersin inventar, Sigismund Sorkočević kao privremeni prokurator pri Apelacionom sudu, u svom dopisu od 14. IV 1812. upravljenom na intendanta Dubrovačke provincije, navodi slijedeće primjedbe: inventar nije mogao biti točnije i preciznije izrađen zbog velikog obima građe i kratkog vremena koje je bilo predviđeno za inventarizaciju; prosuđujući ovaj inventar prema striktnim propisima čl. 943, paragraf 6. Za-

³⁴ Prvi odgovori nekih kantona sačuvani su u: HAD-FU, Sud, 1812, rub. 3, br. 182, 228, 363.

Radi ilustracije prilika na terenu citiramo izvještaj M. Šuljage, sindika u kantonu Ston, od 11. I 1812, koji kaže:

... »Nel giorno 15. gennajo à tenor de'suoi ordini non mancherò di mettere i sigilli sopra l'Archivio, carte e depositi di questa Giudicatura di Pace, cioè farò il tutto riporre in un armajo nella Cancellaria sopra il quale apporrò i sigilli, quindi farò serrar a chiave le porte della detta Cancellaria e la sigilerò, facendo tenere la chiave al cancelliere del Sig. Giudice di Pace. Così pure non o mancato di prevenire di tutto ciò il Sig. Giudice di Pace avvertendolo, che sotto pena della nullità degl'atti non debba più dal detto giorno rendere la giustizia.

Non mancherò di dare quei schiarimenti, che saran a me notori alli Signori Uffiziali della Giandarmeria, tutte le volte che questi potrebbero interessare l'ordine e la tranquillità pubblica.«

³⁵ Isto, poz. XI—1, 1812, br. 302 od 23. I 1812.

³⁶ Isto, br. 325 od 25. I 1812.

³⁷ Isto, br. 326 od 25. I 1812.

konika o građanskom sudskom postupku, gdje se određuje kako se imaju izrađivati inventari³⁸, proizlazi da Kersin inventar ne odgovara ni propisima tog Zakonika ni važnosti pitanja radi kojega je izrađen; u ovom inventaru nije naveden ni broj ni stanje listova, a to je »najbitnija stvar, pogotovo za starije knjige, vremenom oštećene, za koje treba znati koliko ih je i gdje se nalaze«; sve se to može izraditi, može se sačiniti precizan popis tih knjiga, koje su tako zanimljive i važne, uloživši više vremena u njihovu inventarizaciju, koju treba provesti točno prema citiranom propisu Zakonika o građanskom sudskom postupku. Prokurator smatra da to treba naknadno učiniti, pa predlaže intendantu Dubrovačke provincije da u tom pravcu izda odgovarajuće naloge³⁹.

Prokurator Sorkočević pravilno je ocijenio Kersin inventar. Ako je taj inventar bio izrađivan za tekuće sudske potrebe, kao što zaista i jest, tada je trebao biti izrađen na način i po propisima kako je to tada bilo predviđeno za inventarizaciju spisa za sudske potrebe. Međutim, treba odmah reći da se J. Kersa toga i držao koliko god mu je to dozvoljavalo vrijeme od svega nekoliko mjeseci⁴⁰, a koje mu je dato za dovršenje posla. Analiza njegova inventara to jasno pokazuje. Ponajprije, on inventarizira po prostorijama u kojima se građa nalazi ne grupirajući je ni po provenijenciji, ni po sadržaju, a niti je raspoređuje kronološkim redoslijedom. Obuhvaća ne samo arhivsku i registraturnu građu nego i novac i razne dragocjenosti, koje spadaju u sudske depozite i pohranjene su uz sudske spise. Popisuje svu građu zatečenu u starom »sudskom« arhivu, a ne samo građu proizišlu iz rada bivših sudskih organa. Tako je obuhvatio još i: notarske protokole i spise; građu proizišlu iz rada diplomatskih i konzularnih organa bivše Dubrovačke Republike; u većoj ili manjoj mjeri i građu raznih drugih organa te Republike, od vrhovnih do raznih njenih specijalnih organa; rukopisne zbornike zakona, naredaba i raznih drugih propisa; štampane knjige, pretežno pravna djela, raznih stranih autora, priručnike za pravne, upravne i druge konsultacije. Potpuno detaljno, sa svim pojedinostima i količinskim pokazateljima i sasvim u skladu s propisima popisuje jedino novac i dragocjenosti sudskih depozita. Nešto je detaljniji i u popisivanju neriješenih sudskih predmeta, tekućih parnica u kojima još nije donesena presuda, kako krivičnih tako i civilnih, ali ne precizira količinski građu u tim pojedinačnim predmetima. Za ostalu gore navedenu građu, uključivši i dio spisa i rukopisne građe iz sudskih depozita, navodi samo ukupne količinske pokazatelje prema jedinicama u kojima se ta građa nalazila (knjigama, svežnjevima, omotima, vrećama i sl.). Od mirovnih sudova iskazao je samo građu takvog suda u Dubrovniku⁴¹, zatečenu u prostorijama koje su inventarizirane. Iskazana je poneka kancelarska knjiga iz Trstenice, Janjine, Stona i Šipana, te jed-

³⁸ U službenom izdanju ovoga Zakonika, na talijanskom jeziku, tekst cit. paragrafa 6 glasi:

»Le carte che si trovano, devono essere progressivamente numerizzate, e controssegnate dalla mano di uno de' notai; se vi ha libri e registri di commercio, se ne deve verificare lo stato, e devono egualmente controssegnarsi i fogli, e numerizzarsi se non lo sono di già. Se nelle pagine scritte si trovano intervalli in bianco, saranno riempiti con de'tratti di penna.«

³⁹ HAD — FU, 1812, Sud, rub. I.

⁴⁰ Intendant Dubrov. provincije spominje u jednom kasnijem spisu da je Kersin rad trajao tri mjeseca (v. HAD, FU, 1812, rub. 1, br. 1533 od 15. IV 1812).

⁴¹ Vidi u objavljenom inventaru (prilog I) rubriku: »Stanza della Giudicatura di Pace«.

na »zapečaćena vreća« s raznom građom iz kancelarije na otoku Mljetu, no, sva je ta građa očito već ranije, izvan i prije ove akcije inventarizirana, bila pristigla u dubrovački »sudski« arhiv⁴². Inventarizacija građe mirovnih sudova izvan Dubrovnika, na području Dubrovačke provincije, kako će se kasnije vidjeti, nije bila završena istovremeno kad i u Dubrovniku, već se oteglala sve do u 1813. godinu.

Kersin inventar obuhvaća, dakle, građu ukinutih sudova i bivših sudskih organa u gradu Dubrovniku, zatim notarsku građu koja je do tada (28. II 1812) bila predana tim sudovima, te konačno značajan dio građe koja se nalazila u nekadašnjem državnom tajništvu bivše Dubrovačke Republike, kao i u uredima nekih njenih organa, a u ovo je vrijeme i taj dio bio priključen arhivskoj i registraturnoj građi sudova.

Od posebnog je interesa završna klauzula u kojoj J. Kersa utvrđuje da se »razne knjige«, sadržane u njegovu inventaru, nalaze »u najtežem stanju, bez korica, s manjkajućim listovima, te djelomično trule«. Očito je i nesumnjivo da takvo stanje nije nastalo odjednom ni kroz nekoliko godina. I prokurator Sorkočević, kako smo vidjeli, govorio o oštećenosti mnogih »knjiga«, pripisujući to »vremenu«, tj. njihovoj starosti i dugotrajnoj upotrebi. Osnovni je razlog navedenog stanja svakako bio u tome, što je i za vrijeme Dubrovačke Republike arhivska građa pojedinih njenih organa držana zajedno s registraturnom građom istih organa. Nije izdvajana u neki posebni »Arhiv Republike« u kojemu bi briga o njoj i njenom stanju bila primjerenija i adekvatnija njenoj dokumentarnoj i spomeničkoj vrijednosti. S druge strane, nije ni nova francuska uprava u Dubrovniku tako brzo provodila u život odredbe svog zakona iz god. 1796. o pokrajinskim arhivima, niti je praktički posvećivala neku posebnu brigu arhivskoj građi ukinute Dubrovačke Republike. Uz to, i nakon ove Kersine inventarizacije, velike su poteškoće boljem čuvanju građe stvarale i vrlo česte promjene sudskih kancelara kojima je ta građa bila povjerena. To se posebno odnosi na podjelu građe novim sudovima, koja je, na temelju Kersina inventara, uslijedila 28. III 1812. Toga je dana izrađen zapisnik o raspodjeli kako arhivske i registraturne građe, na temelju spomenutog inventara, tako i namještaja ukinutih sudova. Nakon toga su kancelari novoformiranih sudova sukcesivno preuzimali dijelove arhivske i registraturne građe koja je pripala njihovim sudovima. Za Sud prve instancije preuzeo je 28. III 1812. njegov kancelar T. Tromba, za Trgovački sud 22. IV 1812. M. Skurić⁴³, a tek 8. V 1812. preuzeli su svoje dijelove: Gj. Perić za Mirovni sud u Dubrovniku i B. Sivrić za Apelacioni sud⁴⁴. Ovakvo zakašnjelo preuzimanje građe mo-

⁴² J. Kersi je za izradeni inventar isplaćeno 604,16 franaka (v. *HAD, FU*, Sud 1812, rub. 1, br. 1546). Kasnije je utvrđeno da mu je trebalo isplatiti samo 585,93 fr. (isto, br. 5388), pa se objašnjavanje o refundaciji razlike proteglo sve do u 1813. godinu.

⁴³ Predsjednik Trg. suda požurivao je 16. IV 1812. kod intendanta Dubrov. provincije da mu se preda građa koja pripada njegovu Sudu, tj. da mu se predaju »knjige starih trg. sudova i mornarice«. 20. IV 1812. obnovio je požurnicu, a 23. IV 1812. carski prokurator pri Sudu prve instancije javlja intendantu Dubrov. provincije da je 22. IV 1812. Trg. sudu predana građa prema zapisniku od 28. III 1812. o raspodjeli građe ukinutih sudova (v. *HAD, FU*, Trgovina, rub. 3, br. 1561, 1596 i 1673).

⁴⁴ Odgovarajuće izjave navedenih kancelara o preuzimanju građe dopisane su na kraju Kersina inventara (str. 35–36). Detaljnije ćemo se na ovu raspodjelu osvrnuti drugom prilikom kada bude riječi o radu na inventarizaciji od 1820. god. nadalje. Kako će se vidjeti iz daljih izlaganja, ovom raspodjelom građe, izvršenom u razdoblju ožujak-svibanj 1812. god., nije, ipak, sva građa iskazana u Kersinu inventaru predana novo-

ralo se, naravno, odraziti na kontinuitetu i ekspeditivnosti pravosuđa u Dubrovačkoj provinciji.

Time, što je na osnovi Kersina inventara izvršena raspodjela građe novoformiranim sudovima u Dubrovniku, pokazalo se da su ipak postignuti ciljevi i svrhe zbog kojih je i naređena izrada tog inventara. Usprkos primjedbama prokuratora Sorkočevića, ovaj je inventar ipak zadovoljio tekuće potrebe sudske operative. Uz to, njegova praktična upotrebljivost nije bila time završena, jer je kasnije, nakon desetak godina, ponovno korišten u daljnim nastojanjima oko inventarizacije dubrovačkih arhivalija i u težnji da se razdvojeni dijelovi ponovno integriraju u jednu cjelinu⁴⁵.

S obzirom na to kako je i zašto nastao, Kersin inventar ne predstavlja neko arhivističko ostvarenje. Njegovu autoru nije ni bila svrha da tako nešto postigne, jer on vrši inventarizaciju u određene svrhe sudske operative. No, usprkos tome njegov je inventar od posebnog interesa ne samo za povijest Dubrovačkog arhiva nego i s mnogo širih aspekata. Nastao u posebnim prilikama, nakon propasti aristokratke Dubrovačke Republike, u jeku temeljite izmjene društveno-političkog sistema i državnog mehanizma, ovaj inventar pokazuje u kakvom se općem stanju, u tim posebnim prilikama, nalaze neke fundamentalne serije Dubrovačkog arhiva, kao što su: knjige zapisnika i druge pomoćne knjige Senata; iste knjige za Veliko vijeće; iste knjige za Malo vijeće; diplomatsko dopisivanje Dubrovačke Republike sa Zapadom i Istokom, te ostala građa diplomatskog i konzularnog karaktera; rukopisni zakonski zbornici; zemljišne knjige; serije notarskih knjiga; serije knjiga i spisa pomorskih organa Republike i sl. Sve su to, naime, serije od izvanredne vrijednosti za šire potrebe evropske nauke, pa je svaki povijesni podatak o njihovoj sudbini, pogotovo iz vremena neposredno nakon propasti Dubrovačke Republike, od naročitog značenja. Za pravnu povijest svakako je zanimljiv i popis pravnih djela i priručnika koje inventar iskazuje u građi kancelarije nekadašnjeg Suda za krivične parnice. Na kraju spomenimo i naučno zanimljiv svojevrsan pregled opticaja raznih moneta u Dubrovniku, što ga daju popisi sudskih depozita u Kersinu inventaru.

Kako je ovaj inventar prvenstveno zanimljivo svjedočanstvo o stanju dubrovačke arhivske građe 1812. godine, potrebno je još nešto reći o tom stanju i uvjetima čuvanja ove građe poslije izvršene njene raspodjele u ožujku—svibnju 1812. god.

Već je ranije naglašeno da su za čuvanje i stanje arhivalija bivše Dubrovačke Republike bile nepovoljne česte izmjene organa i njihovih kancelara, kojima je bila povjerena na brigu poslije 1808. godine. No, u datim okolnostima god. 1812, u vezi s opisanom raspodjelom, očito je bilo najpogodnije što je njen tako važan dio povjeren sudovima, jer oni po prirodi svoga rada, gledajući u svakom spisu svojevrsni dokument o nekom činjeničnom stanju, posebno o nekoj pravnoj činjenici, brižnije čuvaju i arhivalije nego upravni organi, a pogotovo ako su u pitanju takvi

formiranim sudovima. Dio te građe, i to uglavnom arhivalije proizišle iz diplomatske i konzularne djelatnosti bivše Dubrovačke Republike, preostao je i priključen arhivskoj i registraturnoj građi Intendanta Dubrovačke provincije, a kasnije će ga austrijska vlast tretirati kao »politički arhiv« upravne vlasti dubrovačkog okruga.

⁴⁵ HAD, Okružni kapetanat, 1820, br. 3322/464; 1821, br. 7838/1004, 8365/1080; 1826, br. 1873/309.

organi nove pa još i strane vlasti. Velike su teškoće, međutim, nastale u pronalaženju odgovarajućih prostorija za smještaj svih novih sudova i drugih organa, kao i za smještaj arhivalija. Tako je, npr., Trgovački sud tražio gdje da se smjesti, a kancelarija mu je započela poslovanjem u privatnom stanu njegova kancelara M. Skurića⁴⁶. Ostali su se sudovi trebali smjestiti u palači Kneževa dvora.

Oko ovog smještaja sudova u Kneževu dvoru, gdje su se u času raspodjele nalazile sve arhivalije, nastalo je mnogo problema.

20. III 1812. zatražio je Apelacioni sud od dubrovačkog načelnika⁴⁷ da mu se u Dvoru konačno dodijele prostorije, jer da je već 2 mjeseca formiran, a još uvijek zasjeda u privatnom stanu svog predsjednika Bajamontija. Suglasnošću generalnog guvernera Ilirskih provincija bilo je predviđeno da ovaj Sud dobije: dvoranu Malog vijeća; Tajništvo s priključenim kabinetom; prostorije Notarijata, ureda »Giusticierie«; »tursku kancelariju«, te sobu nasuprot Pracetova spomenika. Napominje kako mu je poznato da je i Sud prve instancije podnio slične zahtjeve. Apelacioni sud traži da mu se sve te prostorije predaju u stanju u kakvom se nalaze, ne čekajući sredstva za njihovo uređenje. Uz to, Apelacioni sud napominje kako mu je poznato da je prostorija Tajništva i priključenog kabineta zauzeta time što je u njoj »momentalno smješten Arhiv«, no kaže da se ormari s arhivalijama mogu zaključati, pa se u istoj sobi mogu održavati sjednice sudskog vijeća⁴⁸.

Na ovaj zahtjev načelnik se obratio intendantu Dubrovačke provincije navodeći da ne može dodjeljivati prostorije kojima on ne raspolaže, jer, nastavlja dalje, kada bi raspolagao odnosnim prostorijama u Kneževu dvoru, upotrijebio bi ih za kancelarije Općine, pa se ne bi još uvijek sam nalazio »zarobljen u jednoj sobici od nekoliko pedalja«. Smatra da se te prostorije mogu dati Apelacionom sudu, ali uz izgleda da će i Općina uskoro dobiti odgovarajuću kuću. Osvrćući se pak na Bajamontijeve napomene o Arhivu, načelnik naglašava da se kod tog pitanja radi o jednoj od »glavnih zadaća« njegove funkcije kao načelnika, a to je: da bdije nad najboljim mogućim čuvanjem pravnih osnova (naslova) vlasništva stanovnikâ, što predstavlja njihov najdraži i najznačajniji interes; nadalje, da spomenuti Arhiv uz to sadrži i dokumente o državnom vlasništvu. Ne ulazeći u druga pitanja, načelnik smatra svojom dužnošću da zamoli intendanta neka sa svoje strane najefikasnije preporučí čuvanje Arhiva »u onom stanju, u kojem se nalazi«, ili na drugi najsvrsishodniji način⁴⁹.

Intendant je u svom odgovoru bio kratak. Ovlašćuje načelnika da odnosne prostorije u Kneževu dvoru dodijeli Apelacionom sudu i Sudu prve instancije time da se ti sudovi sami dogovore tko će što zapremiti; ako se pak u Dubrovniku mogu naći pogodnije prostorije za smještaj sudova, neka mu se to predloži, pa će ih on rado dodijeliti; za sada traži izvršenje gornjeg smještaja kako bi pravosuđe normalno djelovalo. O Arhivu se direktnije ne izjašnjava, već samo izražava nadu da će sudski

⁴⁶ HAD, FU, 1812, Trgovina, rub. 3, br. 1561.

⁴⁷ Službena mu je titula bila: »Presidente della Commissione municipale provvisoria di Ragusa«.

⁴⁸ HAD, FU, 1812, Sud, rub. 1, br. 1268.

⁴⁹ Isto.

organi poduzeti moguće mjere, kako se u odnosnim prostorijama ne bi učinilo nešto što bi »prejudiciralo pravima vlasništva stanovnikâ⁵⁰.

Trajnije se rješenje nije moglo naći, pa ne začuđuje što se ovo pitanje nakon godine dana opet javlja. Naime, 30. IV 1813, N. Klaić, kancelar Suda prve instancije, obraća se predsjedniku istog Suda P. Stulliju izvještajem iz kojega proizlazi kako je intendant Dubrovačke provincije odredio da se prostorija Arhiva ovog Suda koristi kao soba za sjednice vijeća Apelacionog suda. Klaić upozorava kako je to krajnje neoportuno rješenje, s obzirom na to »da je naš Arhiv depozit svih najznačajnijih knjiga dubrovačke države, u kojima je iskazana imovina i prava svih Dubrovčana, te u kojemu je deponiran značajan iznos novca koji pripada raznim osobama«. On se opire da ikome daje ključ od prostorije u kojoj se nalazi njemu povjereni sudski arhiv. Predsjednik je Suda prihvatio Klaićeve razloge, te ih prosljeđuje carskom prokuratoru pri istom Sudu, navodeći pri tome da Sud prve instancije koristi spornu prostoriju svog Arhiva i kao svoju kancelariju⁵¹. I prokurator je bio na strani ovog Suda, prosljeđivši čitav spis intendantu Dubrovačke provincije, no, rješenje se teško pronalazilo.

Nadošle su i nove neprilike. U susjednoj zgradi do Kneževa dvora bila je smještena vojna pekara, a njeno osoblje baš nije vodilo računa o sigurnosti Dvora. 8. VI 1813. žali se carski prokurator Suda prve instancije intendantu Dubrovačke provincije kako to osoblje baca »pepeo, ugljen i smeće« u takvim gomilama pod prozore prostorije u kojoj se nalazi Arhiv spomenutog Suda da »počinje nedostajati svjetla, pa sobe u kojima se čuva Arhiv spomenutog Suda postaju slijepe«; uz to, da prijeti oštećenje i samoj zgradi Kneževa dvora. Intendant na to posređuje kod nadležnog vojnog zapovjednika da se navedene opasnosti otklone⁵².

Kako se vidi, bilo je u ovo vrijeme dosta problema oko boljeg čuvanja dragocjenih dubrovačkih arhivalija. Vidi se da su i domaći ljudi, kao funkcioneri raznih organa francuske vladavine u Dubrovniku, shvaćali potrebu boljeg čuvanja arhivske građe bivše Dubrovačke Republike, predlažući i provodeći izvjesne mjere u tom pravcu. Pozivajući se doduše na tradicionalni princip, po kojemu su arhivi prije svega »monumenta iuris«, oni ne propuštaju priliku da ujedno istaknu i vrijednost arhivalija — »dubrovačke države«! Svi oni sigurno nisu bili oduševljeni inventarizacijom građe koju provodi strana vlast, a jedan njihov dio ni s modernizacijom uprave i sudstva, te s primjenom francuskog zakonodavstva. Vjerojatno su im bile poznate i akcije francuskih vlasti u Evropi, pa tako i u susjednoj Italiji⁵³, u vezi s odnošenjem važnije arhivske građe iz osvojenih zemalja u Pariz. Sva je prilika da bi se raspoloženjima koja su odatle proisticala, moglo pripisati i dio one sporosti kojom je provedena reorganizacija sudova i inventarizacija sudskih arhiva.

Najsporije se, međutim, odvijao rad na inventarizaciji i raspodjeli arhiva ukinutih mirovnih sudova izvan Dubrovnika, na području Dubrovačke provincije.

⁵⁰ Isto.

⁵¹ Isto, 1813, Sud, rub 5, br. 2098.

⁵² Isto, br. 2725.

⁵³ Panella A., *Scritti archivistici* (Roma 1955), str. 12 i slijed. u raspravi: »Gli archivi fiorentini durante il dominio francese.«

U toku mjeseca travnja 1812. god. generalni prokurator pri Apelacionom sudu urgirao je više puta kod intendanta Dubrovačke provincije da se požuri dovršenje inventarizacije arhiva ukinutih mirovnih sudova u Stonu, Cavtatu, Lastovu i Korčuli⁵⁴, a intendant je opet, tokom istog i sljedećih mjeseci, požurivao upravne organe odnosnih kantona. Mnogo se dopisivalo⁵⁵, ali je inventarizacija sporo napredovala. U nekim manjim mjestima ipak je nekako izvršena⁵⁶, a najviše se oduljila u Stonu i Korčuli. Dakako da se stoga nije mogla izvršiti ni raspodjela građe novim sudovima, pa prokurator pri Apelacionom sudu još i u prosincu 1812. god. konstatira da je takva raspodjela izvršena samo za mirovne sudove u Dubrovniku i Cavtatu. On iznosi primjere nepotpunih i nemarno izrađenih inventara koji su dotada pristigli, a posebno naglašava štetnost odugovlačenja raspodjele građe po redovito poslovanje pravosuđa čije će se najštetnije posljedice očitovati tek u sljedećem vremenskom periodu⁵⁷.

Najteža je situacija bila u Korčuli. Tamošnji subdelegat javlja 11. I 1813. intendantu Dubrovačke provincije: prostorija u kojoj se nalazi općinski arhiv prepuna je građe, oštećene i smještene bez ikakva reda; ne razabire se, ni vremenski ni po sadržaju, o kakvoj se sve arhivskoj građi radi; ne samo da se ne može izraditi detaljan inventar nego je nemoguće dati i sumaran pregled građe koja se odnosi na sudstvo; treba angažirati Općinu da pomoću ljudi sposobnih za taj posao, sredi svu tu građu po vremenu iz kojega potječe i po sadržaju, što traži i truda i vremena da bi se izvršilo, a tek nakon toga će se moći, u smislu zakona, obaviti raspodjela građe⁵⁸. Intendant je 15. I 1813. prihvatio ove prijedloge korčulanskog subdelegata.

Nije bilo bolje ni u Trstenici na Pelješcu. I tamo je tek 3. III 1813. dovršen kakav-takav inventar. No, 19. III 1813. prokurator pri Apelacionom sudu stavlja mnogo primjedbi, tražeći da se taj inventar ispravi i propisno sačini. Uz to je naglašeno da se odnosni arhiv još uvijek nalazi kod bivšeg kancelara, u nekoj sobi gdje nema ni ormara u koji bi se građa spremila i tamo čuvala⁵⁹. Ovim povodom isti se prokurator osvrće na cjelokupnu akciju inventarizacije sudskih arhiva, naglašavajući kako je dala male rezultate, oteгла se i komplicirala, te postala »najneugodniji

⁵⁴ HAD, FU, 1812, Sud. rub. 3, br. 1380, 1749; rub. 1, br. 1533.

⁵⁵ Isto, rub. 3, br. 1818, 1913, 2175, 2318, 2722, 3473, 3668, 3748, 3826, 3827, 3910, 4096, 4243.

⁵⁶ Tako, npr., sindik iz Lastova (isto, br. 2175) dostavlja 26. V 1812. »l' inventario di libri, carte etc. ritrovate nella Cancelleria di questo Comune, appartenenti alla soppressa Giudicatura di Pace«. Taj inventar glasi:

»Nota delli libri di questa Cancelleria di Lagosta. Vendite, libri 19; Diversi, libri 53; Lamenti, libri 84; Testamenti, libri 11; Pati matrimoniali, libri 5; Commandamenti, libri 3; Braciadura, libri 1; Del Solario, libri 1; Aptasi, libri 3; Instance ed intime, libri 1; Libro delli Soldati 1; Libro dele vie 1; Libro di priegbiza 1; Libri inlegibili e straci 17; Petizioni, libri 2.«

⁵⁷ Isto, br. 5107, 5280.

⁵⁸ Isto, 1813, rub. 1, br. 235. Subdelegat navodi kako je ušao »nell' Archivio di questa Comune, dove ho trovato una stanza antica foderata tutto attorno di armadi, e scanzie cadenti riempite di carte vecchie, e libri a metta consumati dal tempo, amassati confusamente uno sopra l'altro, senza nemmeno una distinzione d'epoche, o di materia, che non m'è stato possibile metter mano ad un inventario, non solamente dettagliato come Lei lo ricerca, ma nemmeno somariamente dire quanto potrebbe interessare l'attenzione del Sig. Procurator generale. Per garantire gl'interessi tanto publici, quanto privati, e della stessa Comune, la quale ha tutti i documenti alle sue proprietà in questo locale, nel medesimo disordine, in confusione degl'altri, io crederè conveniente incaricare la Municipalità a trovare mezzi con persone intelligenti e pratiche a riordinare al meglio possibile i documenti esistenti, separandoli in epoche, e materie, e dopo quest'operazione, che deve necessariamente portare e tempo e travaglio, eseguire la consegna a chi per legge deve esser depositario.«

⁵⁹ Isto, 1813, rub. 1, br. 1409.

posao«, a istovremeno je po svom značenju prevažna, jer odnosna građa pruža dokumentaciju za sigurnost privatne i državne imovine⁶⁰.

I s čuvanjem ove arhivske građe mirovnih sudova na terenu izvan Dubrovnika bilo je, također, mnogo problema. U tom je pogledu ilustrativan i primjer iz Slanoga. Tamošnji je sudac izvijestio 9. III 1813, kako je zgrada u kojoj se nekada nalazilo sjedište vlasti bivše Dubrovačke Republike, i u kojoj je bio smješten arhiv kancelarije u Slanom, već ranije uništena požarom, u vrijeme kada su Crnogorci pljačkali i palili po dubrovačkom području. Stoga je, došavši u Slano, morao uzeti u najam privatni stan, dapače i dva stana, kako bi mogao smjestiti i svoju sudsku kancelariju i značajne količine arhivalija mjesta Slano koje je preuzeo. On traži naknadu za plaćanje stanarine, ali mu je odgovoreno »da Vlada ne odobrava naknade za plaćanje prostorija u kojima se smještaju arhivi«⁶¹.

Prilježavao se tako i kraj francuske vladavine u Dubrovniku, a cjelokupna akcija inventarizacije arhivske građe na čitavom području Dubrovačke provincije nije bila završena na način kako je bila zamišljena i propisima određena. No, iako je za mirovne sudove izvan grada Dubrovnika ostala nepotpuna, ipak nam pruža zanimljive podatke o stanju građe na dubrovačkom području, upotpunjavajući sliku koju nam o tome daje inventar J. Kerse.

*
*
*

Drugi inventar koji objavljujemo (prilog II) nastao je iz sasvim drugačijih pobuda i razloga. Izradio ga je, i dovršio 1. III 1817. Luka Čurlica, kancelar kod tadašnjih upravnih organa na dubrovačkom području. Dao mu je naslov: »Generalni katalog knjigâ i dokumenata, koji pripadaju arhivu bivšeg Državnog tajništva, i drugih ukinutih organa nekadašnje Dubrovačke Republike«.

Najprije nešto o povijesnim okolnostima u kojima je nastao ovaj inventar.

Preotevši Francuskoj 1814. god. cjelokupno područje Ilirskih provincija, te sankcioniravši tu stečevinu u međunarodnopravnim uglavcima Bečkog kongresa 1815. godine, austrijski je dvor nastavio, i za spomenuta područja, da sukcesivno ostvaruje svoju staru težnju prikupljanja i koncentriranja važnijih državno-pravnih akata iz stečenih teritorija u Kućnom i dvorskom arhivu u Beču. To je stara težnja bečkog dvora, koja se očitovala kroz čitavo 18. stoljeće⁶². Definitivno i konkretno je to utvrdio *Decretum instructivum* Marije Terezije od 13. IX 1749, koji specificira što sve spada u Kućni i dvorski arhiv, pa posebno spominje: . . . « *acquisitiones regnorum et provinciarum, sanctiones pragmaticae, pacta successoria, confraternitatum et confederationum hereditarium, compactata, foedera, conventiones cum exteris principibus et provinciis, acta et in-*

⁶⁰ Isto.

⁶¹ Isto, rub. 5, br. 1280.

⁶² *Bittner L.*, *Gesamtinventar des wiener Haus-, Hof- und Staatsarchivs Bd. 1* (Wien 1936), str. 15. i slijed.

strumenta pacificationum, armistiorum...⁶³ Na temelju takvih je smjernica, npr., popisivana i odnošena u Beču i građa iz mletačkih arhiva u Veneciji početkom 19. stoljeća⁶⁴, a zatim je to nastavljeno sve do 1866. godine⁶⁵. Želje su bile ogromne. Početkom 19. st. se pomišljalo da u Veneciji, Trentu i Brixenu oстане samo registraturna građa Komorske uprave⁶⁶!

Austrijski kancelar Metternich više je puta, pa tako i god. 1810. i 1811, isticao zamisao i davao smjernicu da se Tajni državni, dvorski i kućni arhiv u Beču ima formirati kao jedna »centralna institucija za sve isprave i dokumente, koji su važni za povijest i za interese države«; sve arhivalije koje su prešle u vlasništvo države imale su se sakupiti u spomenutom Arhivu; i Metternich i njegovi savjetnici ustrajali su na takvoj centralizaciji, pa je austrijski car, npr., još i 27. VIII 1840. potvrdio gore spomenutu smjernicu⁶⁷.

U procesu ostvarivanja tako ambicioznih planova bečki su vlastodršci, dakako, ubrzo nakon Bečkog kongresa bacili oko i na arhivsku građu, tada već definitivno bivše Dubrovačke Republike. Pri tome su, počam od svog patenta od 24. VII 1814, stalno isticali kako su cijelo područje Ilirskih provincija stekli *iure armorum* i *iure cessionis*, te da nema mjesta ničijem pozivanju na »stare pravice«⁶⁸, nastojeći posebno da time eliminiraju hrvatske i ugarske revindikacije. I kasnije uporno ustraju na što tješnjoj vezi bivše Mletačke Dalmacije i područja bivše Dubrovačke Republike s tzv. austrijskim nasljednim zemljama, te njihovoj što direktnijoj podređenosti Beču.

Dosljedno svemu tome, trebala je da bude prenesena i važnija državno-pravna arhivska građa bivše Dubrovačke Republike i bila je ona sukcesivno prenašana u Kućni i dvorski arhiv u Beču. Uz asistenciju svoje birokracije u Dalmaciji, pripreme za takvo prenošenje započele su austrijske vlasti već 1816. godine.

Neposredni povod ovim pripremama dala je molba Luke Čurlice iz Dubrovnika, koji početkom god. 1816. moli Vladu u Zadru da mu dodijeli mjesto arhivara u Dubrovniku. Vlada vraća molbu u Dubrovnik, i to tamošnjem Okružnom kapetanatu, tražeći njegovo mišljenje i prijedloge⁶⁹. Kapetanat je odgovorio Vladi 14. IV 1816, navodeći: »sudski« je arhiv odvojen od »političkog« arhiva još za francuske vladavine 1811. godine; prvi je povjeren kancelisti Suda prve instancije, a drugi Okružnom kapetanatu, pa je suvišan trošak za namještanje nekog posebnog arhivara. Ali, nastavlja Kapetanat, ako ti arhivi ne trebaju posebnog arhivara, treba ipak pronaći osobu koja bi sredila politički arhiv, koji je

⁶³ Isto, str. 17. Vidi uz to i: *Pillich W.*, Staatskanzler Kaunitz und die Archivforschung 1762—1792 (Festschrift zur Feier des zweihundertjährigen Bestandes des Haus-, Hof- und Staatsarchivs, herausgegeben von L. Santifaller, Bd. I, Wien 1949), str. 95; *Stolz O.*, Wesen und Zweck des Staates in der Geschichte Österreichs (Isto), str. 101—102.

⁶⁴ *Bittner L.*, n. d., str. 20, 38, 56. Iz posebnih instrukcija koje su bile izdane za izbor građe iz Mletačkog arhiva, jasno je proizlazio plan i namjena »da se od Kućnog i dvorskog arhiva u Beču stvori jedan veliki centralni arhiv, ne samo za potrebe Državne kancelarije Austrijske države već i za naučna istraživanja« (str. 56).

⁶⁵ Isto, str. 553 i slijed. Podrobnije: *Cérésolle V.*, La vérité sur les déprédations autrichiennes a Venise (Venise 1867). Ostala bibliografiju donosi: *Casanova E.*, *Archivistica* (Siena 1928), str. 393.

⁶⁶ *Bittner L.*, n. d., str. 56.

⁶⁷ Isto, str. 22—24.

⁶⁸ *Polec J.*, Kraljevstvo Ilirija (Ljubljana 1925), str. 34 i slijed.

⁶⁹ Vladin spis br. 3883/752 od 28. III 1816.

nakon god. 1811. neuredno i nesređeno smješten u jednoj prostoriji na način, da je nemoguće naći ono što se traži; spisi se nalaze i po podu, a jedan dio je smješten u mnogo sanduka, naslaganih jedan povrh drugoga; kada se Okružni kapetanat preseli u zgradu Kneževa dvora, tamo će biti mjesta za uredno držanje arhiva. L. Čurlicu ocjenjuje Kapetanat kao osobu prikladnu za sređivanje političkog arhiva, napominjući: da je završio studije u dubrovačkom liceju; da ima 30 godina, a čestit je i dobrog ponašanja; da je doživio materijalne poteškoće, izgubivši znatan novac u pomorskom poslovanju, pa traži neku upravnu ili sudsku službu, a da je već vršio javne poslove, te od god. 1813. zamjenjivao sudskog kancelistu. Na kraju, Kapetanat predlaže Vladi da se svakako pristupi sređivanju političkog arhiva, te da se taj posao povjeri L. Čurlici, jer da Kapetanat ima premalo službenika a da bi oni mogli izvršiti još i taj posao⁷⁰

Vlada je te prijedloge prihvatila 28. V 1816; Kapetanat je obavijestio L. Čurlicu o tome, a Vladu u Zadru izvještava 15. VI 1816. da je imenovani istoga dana započeo radom na sređivanju političkog arhiva⁷¹.

U toku rada Čurlica je nastojao da dobije neko stalno zaposlenje, pa se bio obratio Vladi u Zadar moleći da ga se postavi sudskim arhivarom u Dubrovniku. Vlada šalje njegovu molbu Okružnom kapetanatu u Dubrovniku, time da se molitelj obrati nadležnim sudskim organima, a ujedno traži izvještaj o toku radova na sređivanju političkog arhiva⁷². Na odnosni upit Kapetanata izvijestio je Čurlica 23. XII 1816. o svom sređivačkom radu. Prije svega naglašava veliki obim građe koju mora da sredi, podsjećajući na dva zadatka: na zadatak da što bolje sredi arhiv stare Republike, koja je postojala toliko vjekova i na zadatak da što bolje sredi i velik broj knjiga i spisa financijskih i srodnih organa te države⁷³. Posebno ističe kako treba mnogo »proučavanja« da bi se pročitalo i klasificiralo ono mnoštvo pergamena iz 11, 12. i 13. stoljeća. Potrebni su mjeseci napornog rada, navodi Čurlica, da bi se prenosili i premještali sanduci i omoti puni prašine, te sredile tolike količine sasvim ispremijesane arhivske građe. On je radio svim marom, a predviđa da bi posao mogao završiti sredinom siječnja 1817. godine. Na kraju izvještaja spominje da se u političkom arhivu nalazi »dobar dio dokumenata« koji nisu navedeni u inventaru koji mu je predan kao pomagalo pri radu (misleći očito na Kersin inventar iz 1812. godine) pa dodaje: »Ovi stari dokumenti, dijelom uništeni vlagom, jer su za prošlih vremena bili loše smješteni, mogli bi se naknadno ispitati i pregledati, ako Okružni kapetanat bude smatrao svrsishodnim da se to učini.«⁷⁴

Okružni je kapetanat u svom dopisu od 28. XII 1816. upućenom Vladi u Zadru ponovio većinu navoda iz izvještaja L. Čurlice. Nije zaboravio ponoviti da su dokumenti Dubrovačkog arhiva »bili potpuno ispremijesani od francuskih vlasti«, ali je prešutio podatke o oštećenosti građe, za koju se i sam nije brinuo kako treba. Kapetanat obećava Vladi da će sređivanje biti dvoršeno tokom siječnja 1817. godine, kada će joj dostaviti i »analitički indeks« političkog arhiva. Uvjerava, konačno, Vladu da mu

⁷⁰ HAD, Okružni kapetanat (u nastavku skraćeno: OK), br. 1622/1816.

⁷¹ Isto, br. 3372 i 3536/1816.

⁷² Isto, br. 7180/1816.

⁷³ Posebno se spominju knjige i spisi proistekli iz rada »*quinque officiales rationum*«, te serija »Grassa«. O tim organima vidi: Vojnović K., Državni rizničari republike dubrovačke (»Rad« JAZU, knj. 127, Zagreb 1896), str. 26, 82—85.

⁷⁴ HAD, OK br. 8388/1816.

je na brizi dovršenje posla, jer će se u odnosnu prostoriju gdje se tada nalazila građa, zauzimajući polovicu te prostorije, useliti ured Kapetanata, a ormari će s arhivskom građom biti zaključani radi sigurnosti građe. U prilogu istog dopisa dostavlja Vladi i jedan pregled, datiran 23. XII 1816. i potpisan od L. Čurlice, u kojemu je u 17 stavaka iskazan posao što ga je imenovani dovršio do navedenog dana, a na kraju kojega Čurlica kaže: »Broj knjiga i ostalo bit će navedeno u Indeksu, koji će na kraju posla biti podnesen, i u kojemu će biti zabilježen i smještaj knjiga i fascikula dokumenata, te u kojemu će se, kolikogod to bude moguće, provesti kronološki redoslijed.«⁷⁵

Vlada je 14. I 1817. javila Kapetanatu da prihvaća njegov izvještaj, te dala uputu da se Čurlica razriješiti dužnosti čim dovrši izradu obećanog »indeksa«⁷⁶.

Daljih vijesti o radu L. Čurlice tokom siječnja i veljače 1817. nema u izvorima, sve do završetka njegova posla koncem mjeseca veljače. Svoj inventar, odnosno »indeks« ili »generalni katalog« — kako ga je konačno nazvao, datirao je Čurlica danom 1. III 1817. O završetku posla izvjestio je Okružni kapetanat 10. III 1817. Vladu u Zadru. U izvještaju opravdava Čurlicu što nije završio inventarizaciju »političkog arhiva bivše Dubrovačke Republike« do kraja mjeseca siječnja, kao što se nadao, nego tek u veljači; prilaže izvještaju izrađeni inventar, te predlaže Vladi da Čurlici isplati ne samo naknadu za rad do konca veljače (računajući po 30 karantana dnevno) već i posebne troškove što ih je imao za prenošenje građe i za ambalažu⁷⁷.

Vlada je 25. III 1817. povoljno riješila materijalne zahtjeve L. Čurlice prema prijedlozima Kapetanata, izdajući potrebne naloge državnoj blagajni, uz napomenu da je rad imenovanog završen, pa danom 1. III 1817. prestaju dalje isplate za sređivanje »političkog arhiva bivših uprava u Dubrovniku«⁷⁸.

Istoga dana (25. III 1817) Vlada je poslala izrađeni inventar Dvorskoj centralnoj organizacionoj komisiji u Beču⁷⁹, a u popratnom dopisu navodi: »Arhiv bivše Dubrovačke Republike, koji sadrži knjige i dokumente njegov bivšeg Državnog tajništva, kao i drugih bivših uprava, a bio je ostavljen u najvećem neredu i ispremiješan od francuskih vlasti, u posljednje je vrijeme, po nalogu Vlade u Zadru, ponovno sređen i klasificiran na najbolji mogući način. Sačinjen je i priloženi generalni katalog, koji sumarno iskazuje vrstu dokumenata koji postoje. U pretpostavci da bi neki od tih dokumenata mogao biti potreban Dvorskoj unutrašnjoj kancelariji⁸⁰, ili inače interesirati taj dvorski dikasterij, Vlada dostavlja spomenuti katalog na raspoložbu i korištenje.«⁸¹ U marginalnoj bilješci uz ovaj dopis kaže se da je u Beč poslan original Čurličina »generalnog kataloga«, a da je među spisima Vlade u Zadru zadržan prijepis istoga⁸².

⁷⁵ Historijski arhiv u Zadru (u nastavku skraćeno: HAZ), Misc. 23-Poz. 40, 3-4.

⁷⁶ Isto, 1-2.

⁷⁷ Isto, 8.

⁷⁸ Isto, 5-6.

⁷⁹ Polec J., n. d., str. 29, 35, gdje je riječ o osnivanju i kasnijem ukidanju ove Komisije.

⁸⁰ O dvorskim kancelarijama i drugim centralnim organima koji se spominju u ovoj radnji vidi: Kudler J., Versuch einer tabellarischen Darstellung des Organismus der österreichischen Staatsverwaltung (Wien 1834).

⁸¹ HAZ, Misc. 23 — Poz. 40, 7.

⁸² Po tom prijepisu objavljujemo, kao prilog II, tekst tog »generalnog kataloga«.

Funkcioneri zadarske vlade pokazali su se revni. Nisu čekali nalog iz Beča, već sami predlažu. Izriču samo »pretpostavku« da bi dubrovačke arhivalije mogle zanimati centralne organe Carevine u Beču, iako im je, u stvari, vrlo dobro poznato postojanje, ciljevi i smjernice razvoja Kućnog i dvorskog arhiva u Beču. Dvorska centralna organizaciona komisija mnogo neposrednije i otvorenije nastupa i odmah operativno djeluje. Ona smatra posve razumljivim što joj je Vlada iz Zadra poslala citirani izvještaj i »generalni katalog«. U svom odgovoru Vladi u Zadru od 29. VII 1817, potvrđuje primitak kataloga; javlja da ga je prosljedila C. k. tajnoj dvorskoj i državnoj kancelariji »radi izbora dokumenata koji bi mogli biti potrebni za Tajni državni, dvorski i kućni arhiv«; prvi izbor je već izvršen, pa se Vladi u Zadru u prilogu dostavlja popis odabranih »komada«; Vlada se ima pobrinuti za transport tih arhivalija u Beč, s time da ih sigurnom pošiljkom dostavi Dvorskoj i državnoj kancelariji uz prethodnu obavijest. U pogledu ostale građe političkog arhiva u Dubrovniku, nastavlja bečki odgovor, za koju se iz ovako izrađenog kataloga ne razabire uvijek njen pravi sadržaj, Vlada u Zadru će se pobrinuti da se ta građa brižljivo čuva dok se u Dubrovniku ne nađe pogodna osoba s potrebnim znanjem, sposobna da izradi potpun i razrađen katalog spomenute arhivske građe. Iz takvog bi se kataloga tek moglo prosuditi, pa i odlučiti, »kuda da se smjeste navedene arhivalije: da li sve u arhiv Gubernija u Zadru, ili, da ih se dijelom preda i drugim organima«⁸³.

U međuvremenu, svega nekoliko dana nakon što je L. Čurlica završio svoj rad na izvjesnom sređivanju i popisivanju građe političkog arhiva, i baš u noći od 5. na 6. ožujka 1817, buknuo je požar u zgradi Kneževa dvora u Dubrovniku gdje se arhiv nalazio. Iz poznatih nam izvora nije vidljivo da li je i koliko arhivske građe stradalo u tom požaru, ali se navodi da je građa, očito u toku gašenja požara, ponovno ispremiješana, i da je, izgleda u većoj mjeri, narušen onaj izvjesni red uspostavljen od L. Čurlice⁸⁴. To spominje i Vlada u Zadru u svom nalogu od 19. VIII 1817, kojim Okružnom kapetanatu određuje što sve treba učiniti radi izvršenja zahtjeva koje je Dvorska centralna organizaciona komisija iz Beča uputila 29. VII 1817. Vladi u Zadru.

⁸³ HAZ, Misc. 23 — Poz. 40, 26.

⁸⁴ O spasavanju arhiva u požaru govori i N. Klaić 23. II 1820, »bivši kancelar Suda prve instancije i čuvar arhiva«, u svojoj molbi da ga se imenuje stalnim arhivarom. On kaže: »Isto je tako poznato kojim sam se marom i trudom dao na posao one noći kada je bio požar, u nastojanju da spasavam arhiv, jer sam bio prvi koji je priskočio« (HAD, OK, br. 1465/242 — 1820).

O ovom požaru zabilježio je V. Stulli u svom dnevniku slijedeće: »Vatra izazvana u zgradi vojne pekare oko pola noći (tj. u noći od 5. na 6. III 1817, op. B. S.), proširivši se na susjedne zgrade, uništila je do podneva kazalište i vladinu palaču (tj. Knežev dvor, op. B. S.) izuzevši nekoliko prizemnih i nadsvodjenih prostorija. Neizrecivu je uzbunu izazvala ova nesreća u onoj noćnoj tami među cjelokupnim stanovništvom, koje je s žalošću posmatralo uništenje ove stare građevine«. U bilješci uz ovaj tekst I. A. Kaznačić kaže, da je požar uzrokovao neki vojni službenik, koji da je zatim dezertirao u tursku Hercegovinu (v. Notizie storiche di Ragusa del Diario di B. Stulli, »L'Epidauritano«, 1906, Ragusa 1905, str. 47 pod nadnevkom 6. V 1817).

Zatim je jednu verziju o požaru dao 28. IV 1832. Jeremija Gagić u svom pismu upućenom J. P. Šafašiku. J. Gagić, rodom iz Kragujevca, bio je tada ruski konzul u Dubrovniku, a prikupljao je za Šafašika prijepise dubrovačkih dokumenata, bibliografiju i sl. U spomenutom pismu Gagić se hvati, kako se kod njega nalaze »originalni dokumenti Kulina bana iz 1189. i hercega Vladislava iz 1480. godine«, pa kaže da su u njegov posjed došli na ovaj način: »U 1817. godini došao sam ja u Dubrovnik, i iste godine 5. maja u veče izgorjela je jedna čast dvora i u njemu mala čast arhiva. Poslije požara raznosili su dućandžije materijalisti ostatke izgorjelih papira i zavijali u one robu koju prodaju, i takvim načinom došla su meni u ruke ova dva dokumenta: prvi

Vlada, najprije, u tom nalogu od 19. VIII 1817. napominje kako je iz Beča stigao popis građe koju treba poslati u Kućni i dvorski arhiv. Zatim nalaže Kapetanatu da pronade »osobu svog punog povjerenja, koja će izdvojiti i klasificirati gore spomenute dokumente (tj. one iz popisa dostavljenog iz Beča, op. B. S.), možda rasute i ispremiješane, s obzirom na sadašnje stanje nereda u arhivu, prouzrokovano požarom palače Kneževa dvora«; nakon što dokumenti budu pronađeni, bit će briga Kapetanata da ih »zajedno s njihovim popisom smjesti u posebnu dobro pripremljenu škrinjicu, koju će prvom prigodom poslati državnim brodom na adresu Vlade u Zadar, uz istovremenu obavijest o otpremi«. U pogledu ostale građe političkog arhiva u Dubrovniku, kaže se dalje u istom vladinu nalogu, Dvorska centralna organizaciona komisija nije mogla donijeti shodne odluke, jer je katalog te građe redigiran na takav način da se iz njega ne vidi njen pravi sadržaj; te arhivalije treba najljubomornije čuvati, a uz to pronaći osobu, s potrebnim znanjem i slobodnim vremenom, koja bi mogla izraditi »u odgovarajućoj formi, potpun i precizan katalog« istih arhivalija. U tom smislu Vlada skreće pažnju Kapetanatu na o. F. M. Appendinija, rektora dubrovačke gimnazije, osobu naročite erudicije i verziranu u dubrovačkim starinama, te koja bi, stoga, bolje nego itko drugi, mogla udovoljiti intencijama viših vlasti. Da ne bi trpjeli redovni poslovi koje Appendini obavija kao rektor gimnazije, mogao bi mu se za inventarizaciju arhiva dodijeliti sposoban pomoćnik kao što je Baro Betera (sada tajnik Općine u Dubrovniku, a nekada podsekretar Dubrovačke Republike), ukoliko Okružni kapetanat nema nekih razloga za isključenje Betera iz tog posla. Appendiniju i Beteri može se dodijeliti i jedna kancelarijska sila radi ubrzanja njihova rada⁸⁵.

na ovoliko pergamena kolika je kopija koju Vam ovdje na transparentu prilažem, a drugi na papiru od kojega kopiju imali ste. Je li ovo priobštenije zakono ili ne? ... ja nisam rad, da se ovo pita, i za to Vas prosim, da bude sub sigillo amicitiae et taciturnitatis« (v. J. Jireček, Jedan list Vuka Stef. Karadžića i devet listova Jeremije Gagića pokojnomu J. P. Šafaříku, »Starine« JAZU, Zagreb 1882, str. 199). Neistinitost ove Gagićeve priče, bar što se tiče isprave Kulina bana, utvrdio je i prikazao G. Cremošnik u raspravi: Bosanske i humske povelje srednjega vijeka (»Glasnik Zemaljskog muzeja u Sarajevu«, n. s. sv. III, Sarajevo 1948, str. 104 i slijed.) Vidi o tome i: J. Vrana, Da li je sačuvan original isprave Kulina bana (»Radovi Staroslavenskog instituta, knji. 2, Zagreb 1955, str. 5—6).

Među službenim spisima lokalnih organa u Dubrovniku, kao i onih pokrajinskih u Zadru, nisu nažalost sačuvani detaljni izvještaji iz kojih bi se mogle razabrati pojedinosti i točan obim štete koju je Dubrovački arhiv pretrpio u požaru 5/6 V 1817. Komesar gradske policije u Dubrovniku izvijestio je 6. V 1817. Dubrovačku općinu ovako: »La notte del 5. al 6. successe un incendio nel Fabricato dei forni militari. Mi riferisco quindi al mio N. 27/p. r. ove do le dettagliate informazioni sul caso« (HAD, Spisi Općine dubrovačke, br. 707 zaprimljen 12. V 1817). Detaljni izvještaj koji se tu spominje, nije dosada pronađen ni u Dubrovniku niti u Zadru. Isti policijski komesar javio je 7. V 1817. istoj općini slijedeće: »Questa mattina cessò il fuoco colla distruzione d'una porzione del Palazzo governiale; il rimanente quindi della giornata, colla porzione della notte seguente si è occupata nel smorzare in diverse parti del detto Palazzo il fuoco che vi era rimasto par così garantire qualunque funesto evento« (Isto, br. 703 zaprimljen 12. V 1817).

U mjesečnom izvještaju, za svibanj 1817. godine, kojega je Okružni kapetanat u Dubrovniku prosljedio Vladi u Zadar, komesar policije ponovno naglašava, da su dvije glavne želje stanovnika Dubrovnika: 1. restauriranje Kneževa dvora »dopo il disgraziato incendio della massima parte del Pubblico Palazzo«, i 2. da se na drugo mjesto presele vojne peći. On obrazlaže kako je Dvor »il principale ornamento della città«, pa stanoništvo želi da se što prije obnovi-popravi. Nadalje, kada bi vojne peći ostale gdje su sada, ... »sarebbero in mezzo tra il Palazzo Pubblico da una parte ove esistone gli archivi nei quali sono registrati i crediti del Governo, dell'Opera Pia, e dei particolari, e dall'altra parte tra il Corpo di Guardia alla quale è contigua la C. di Dogana, deposito delle merci dei negozianti« (HAD, OK 1817, br. 90/Pr.).

⁸⁵ HAZ, Misc. 23 — Poz. 40, 24—25.

Ovaj nalog od 19. VIII 1817. nije se u Dubrovniku odmah izvršavao, pa Vlada 27. I 1818. urgira, tražeći izvještaj o poteškoćama koje stoje na putu izvršenju⁸⁶. Okružni kapetanat šalje na to 6. II 1818. Vladi u Zadru izvještaj, a ujedno i pošiljku odabranih dokumenata koji su traženi za Kućni i dvorski arhiv u Beču. Vlada je 24. II 1818. potvrdila primitak izvještaja i dokumenata; traži da joj se vrati originalni popis tih odabranih dokumenata, koji je bio dostavljen od centralnih organa iz Beča, te požuruje izradu detaljnog popisa ostalih arhivalija političkog arhiva u Dubrovniku⁸⁷.

Tako je, eto, na osnovi inventara političkog arhiva, izrađenog 1. III 1817. od L. Čurlice, započeto odnošenje dragocjenih dubrovačkih arhivalija iz Dubrovnika u Kućni i dvorski arhiv u Beču. Započeto je tako razbijanje ovog prevažnog dijela hrvatskog arhivskog blaga što ga predstavlja Dubrovački arhiv. Taj proces je, zatim, nastavljen i potrajao je duge decenije što su iza toga slijedili, o čemu će biti detaljnije riječi u posebnoj raspravi.

Ocrtavši historijske okvire u kojima je nastao inventar L. Čurlice, vratimo se njegovoj analizi.

Predmet popisivanja i glavne faze izvršenog posla naveo je L. Čurlica već u naslovu svog »generalnog kataloga«.

Predmet su rada, pa potom i sadržaj izrađenog »generalnog kataloga«, kancelarijske knjige i spisi koji su nekada pripadali Državnom tajništvu Dubrovačke Republike i koji su se čuvali u tom Tajništvu. No, radi se samo o onom dijelu nekadašnje cjelokupne građe istog Tajništva koji nisu preuzeli dubrovački sudovi prigodom naprijed opisane raspodjele građe izvršene 28. III 1812. za vrijeme francuske vladavine. To je onaj dio koji je ostao u arhivu ondašnjeg Intendanta Dubrovačke provincije, a nastupom austrijske vladavine preuzet je od novoformiranog Okružnog kapetanata, kao vrhovne upravne vlasti u dubrovačkom okrugu, koja taj dio građe obično naziva »političkim arhivom«⁸⁸. Kako se vidi iz teksta »kataloga« L. Čurlice (prilog II), sadržajno se ovaj dio odnosi uglavnom na građu nastalu iz diplomatske i konzularne djelatnosti Dubrovačke Republike, a bio je iskazan sumarno u inventaru J. Kerse od 28. II 1812. (prilog I) glavnim dijelom u rubrici »Stanza della Secreteria«. Uz to, kako Čurlica spominje u svom izvještaju od 23. XII 1816,⁸⁹ on je popisao i dio građe koji nije bio iskazan u Kersinu inventaru.

Glavne faze svoga rada označio je autor »generalnog kataloga« ova-ko: ponovno sređivanje; ulaganje sređene građe u odgovarajuće ormare »i druga mjesta« u prostoriji spomenutog Tajništva; naznaka brojeva po ormarima i njihovim pretincima u koje je građa smještena. Autor k tome dodaje da je čitav posao izvršio prema odredbama Vlade u Zadru i Okružnog kapetanata u Dubrovniku.

⁸⁶ HAD, OK, Dopis Vlade iz Zadra br. 882/108.

⁸⁷ Isto, br. 238241097.

19. III 1818. Okružni je kapetanat vratio Vladi u Zadru traženi original popisa građe koja je 6. II 1818. otpremljena iz političkog arhiva u Dubrovniku za Kućni i dvorski arhiv u Beču.

⁸⁸ Na uvođenje ovog naziva nije utjecala poznata dioba građe na: diplomata, politica, economica, militaria, neuobičajena u dalmatinskim arhivima, već je utjecala činjenica što se građa nalazi kod upravnog organa vlasti, koji se, počam od francuske vladavine, prvenstveno smatra »političkim« organom, pošto je diobom vlasti izgubio sudske funkcije.

⁸⁹ Vidi bilješku br. 75.

Sređivanje se sastojalo u razvrstavanju građe u određene grupe, od kojih se naziru slijedeće: papinske povelje i pisma; građa o crkvenim organizacijama; povelje stranih vladara; ugovori s drugim državama i gradovima; diplomatsko i konzularno dopisivanje sa zemljama Istoka; isto, sa zemljama Zapada; građa raznih organa Republike iz Dubrovnika; isto od organa izvan Dubrovnika, s područja Republike; turski spisi; građa o solanama; stari procesi i sl. Ima među njima dijelova koji očito tvore jednu grupu, ali ih autor nije sjedinio. Možda mu za to nije dostajalo vremena, a vjerojatnije i stoga što mu to nije dozvoljavao raspoloživi prostor u ormarima i sanducima u koje je smještao građu. Drugi glavni dio sredjivačkog posla bio mu je da građu složi u omote, a na ove da zapiše bilješke o sadržaju građe. Češće ističe kako se iz takvih »postila« vidi sadržaj omota, nazivajući to i svojom »metodom« sređivanja. Očita je težnja i trud autora da ovim »postilama« okarakterizira što veći dio građe koju sređuje i popisuje. Međutim, tekstove svih tih »postila« ne unosi u tekst svog »generalnog kataloga«. Razvrstavajući građu po sadržaju, autor slijedi dominantno načelo svoga vremena o sređivanju arhivske i registraturne građe. Sadržaj bilježaka nije jednoobrazan i dosljedan. Npr., kod diplomatske prepiske je navedeno: ime diplomatskog predstavnika, godina i mjesto odakle piše; ponegdje nedostaje oznaka godine, a negdje je označen samo predmet i ništa više od toga. Ili, npr., kod ugovora Dubrovnika s drugim hrvatskim gradovima i s talijanskim gradovima navodi: ugovorne strane, godine i predmet isprave; negdje samo prva dva elementa, a ponegdje izričito navodi da je isprava »bez datuma«. Iako rijetko, ali u nekoliko slučajeva posebno iskazuje pojedinačne arhivalije. Tako, npr., navodnu bulu pape Zakarija iz 743. god. kojom se potvrđuje palij dubrovačkom nadbiskupu; ili, npr., poznati rukopis dominikanca S. Crijevića, nazivajući ga »Compendio della storia di Ragusa«, bilježeći uz to da se uz ovaj rukopis nalaze »posebno« još i »razni listovi« istog rukopisa »poništeni po nalogu Senata«. Ima slučajeva kada se građa ničim ne karakterizira, već se samo navodi gdje se čuvala za vrijeme Dubrovačke Republike (npr. »Carte state conservate nell'armadio delle parti secrete del Senato sotto l'antico governo«). Češće se dokumenti karakteriziraju i po jeziku kojim su pisani (»ilirski« tj. hrvatski, »turski«, »srpski«). Autor nastoji da što više građe obilježi po njenom sadržaju, ali nerijetko u iste svrhe koristi i diplomatske i arhivističke elemente, a upotrijebljena terminologija odražava, dakako, kako vrijeme u kojemu L. Čurlica radi, tako i stupanj njegova znanja odnosno disciplina. Nadalje, kod dijela građe izričito napominje da je napisana na pergameni. Ponegdje se kod povelja ističe da su sačuvani i njihovi pečati, te se ponešto i o njima kaže. Ima i napomena ako su uz originale sačuvani i njihovi prijevodi; isto tako i u slučajevima kada se radi o prijepisima dokumenata. Konačno, autor bilježi i slučajeve kada su isprave povezane zajedno, ili ako su razdvojene. Ponekad su omoti dokumenata označeni i određenim brojevima ili velikim slovima. Ni u tome nema neke dosljednosti. Kancelarijske knjige su pretežno identificirane i količinski određeno iskazane. Inače su količinski pokazatelji slaba strana i ovog »kataloga« L. Čurlice. Broj omota je uglavnom iskazan, ali bez određenja o količinama unutar pojedinih omota. Ponegdje nema ni skup-

nih pokazatelja, ili su oni naznačeni sasvim neodređeno kao: »nekoliko svežnjeva«, »više svežnjeva«, »nekoliko knjiga«, »izvjesna količina«.

Ovako sređenu građu smještao je L. Čurlica u ormare, sanduke — klupe, posebne kase, a dio građe i na ormare. Ormari su označeni brojevima koji su na njima od ranje postojali. Glavna je težnja autora da u svom »generalnom katalogu« što točnije navede gdje se nalazi određena arhivska građa. Stoga je čitav tekst kataloga koncipirao tako da prikaže sadržaj pojedinih ormara, sanduka i kasa. U ormarima precizira smještaj i po njihovim pretincima. Izvan ormara, i to na ormare, smjestio je građu koju zbog njena obujma nije mogao smjestiti u ormare, kao npr. velike kancelarijske knjige, a isto je tako postupio i s teže oštećenom građom u namjeri da je odijeli od one bolje očuvane i neoštećene. Dio takve građe smjestio je i u posebnu prostoriju.

Provodeći smještaj građe i redigirajući svoj katalog, autor je želio da poboljša stanje u »političkom arhivu«, prije svega zato da se više ne bi moglo reći kako se u tom arhivu »ne može naći ono što se traži«, kako je to isticano prije početka njegova rada. U toku rada L. Čurlica je naglašavao kako će on izraditi »analitički indeks«, odnosno »indeks« iz kojeg će se razabirati gdje je pojedina građa smještena, i u kojem će primijeniti kronološki redoslijed, koliko god to bude moguće. Takav redoslijed ostvario je, međutim, tek sasvim djelomično. Kombinirajući elemente općeg inventara, analitičkog inventara i topografskog kataloga, a po završenom poslu nazvao je L. Čurlica svoj pregled građe — »generalnim katalogom«. Vlada u Zadru smatrala je da je »politički arhiv« u Dubrovniku radom L. Čurlice »ponovno sređen i klasificiran na najbolji mogući način«. Iz prethodnih smo izlaganja vidjeli da centralni organi u Beču nisu bili toga mišljenja, već su tražili da se nastavi naporima oko daljeg sređivanja i da se izradi iscrpniji pregled građe po njenom sadržaju. Njih prvenstveno zanima takav detaljniji sadržaj, kako bi mogli odlučiti koji će se sve dijelovi »političkog arhiva« u Dubrovniku prenijeti u Kućni i dvorski arhiv u Beču. Rukovođeni takvim željama i ciljevima, a nikako općom brigom za dubrovačke arhivalije, oni i preporučuju da se za dalje sređivanje angažiraju osobe većeg obrazovanja i znanja. Ni njih, kao ni njihovu birokraciju u Dalmaciji ne uzbuđuju navodi L. Čurlice o slabom, a djelomično i kritičnom stanju razmjerno znatnog dijela spomenutih arhivalija.

Ocjenjujući rad L. Čurlice treba svakako naglasiti da je on kroz svega 8 i po mjeseci izvršio značajan posao određenog sređivanja: preko 800 omota, oko 360 knjiga i dalje znatne količine građe smještene u 8 sanduka — klupa. Ako se i uzme u obzir da je u svom izvještaju od 23. XII preuveličao teškoće oko sređivanja »velikog broja finansijskih knjiga i spisa«, treba u svakom slučaju priznati velike napore i trud koje je, kao kancelarijski činovnik bez posebne naobrazbe, uložio u sređivanje srednjovjekovne građe (»mnoštvo pergamena iz 11—13 st.«). U dosada poznatim izvorima ne nalazimo potvrde da bi L. Čurlica bio primio i neke posebne upute u pravcu detaljnije obrade građe državnopravnog i diplomatskog karaktera, koja je najviše interesirala Kućni i dvorski arhiv u Beču, no, ostaje činjenica da je navedena građa zaista detaljnije prikazana u njegovu »generalnom katalogu«. Napomenimo da je još detaljniji

popis iste građe izrađen također od L. Čurlice u godinama 1832—1835, a analiza tog popisa bit će predmet posebne rasprave⁹⁰.

Kako nam je i ovaj pokušaj inventarizacije, poduzet od L. Čurlice 1816—1817. god., prije svega važno svjedočanstvo o stanju dragocjenog dijela dubrovačke arhivske građe tih godina, potrebno je da se istaknu podaci te vrste.

Već u svom izvještaju od 23. XII 1816⁹¹ upozorio je L. Čurlica da je mnogo građe oštećeno, no njegovi navodi nisu našli nikakva odjeka kod nadležnih organa, počam od lokalnih do centralnih. U samom tekstu svog »kataloga« ponovno je, na nizu pojedinačnih primjera, upozorio na teža oštećenja razmjerno mnogih arhivalija. Negdje je tako označio stanje čitave grupe arhivske građe, kao za onu smještenu u ormaru br. VI: »Pretežno stare knjige, u lošem stanju.« Slično je i s grupom kancelarijskih knjiga smještenih na ormare br. V—VI i XIV—XV, među kojima ih je bilo »nezaštićenih, većinom bez korica, dijelom izjedjenih od moljaca, pa ih je stoga nemoguće smjestiti među druge knjige«. Još je bilo teže stanje grupe knjiga smještenih u posebnoj prostoriji, a koje su bile »potpuno upropaštene od moljaca i uništene vlagom«. Jednako je označena uništenom i skupina razne građe koja se sastojala od posebnih listova i fragmenata — ostataka nekadašnjih cjelina. U cjelini uzevši, izgleda da se pretežnije radilo o oštećenju starijoj arhivskoj građi, ali da sačuvana diplomatska — konzularna građa nije bila zahvaćena navedenim oštećenjima, već je više stradala ona ostala građa iskazana u »generalnom katalogu« L. Čurlice.

Uz oštećenja koja je ova građa pretrpila u prošlosti, pridošle su i nove teškoće u pravilnom čuvanju, jer su, kako smo vidjeli, vlasti odbijale da postave stalnog »arhivara« koji bi se pažljivije brinuo za »politički arhiv« pri Okružnom kapetanatu. Konačno, za integritet ovih arhivalija ostala je trajna opasnost uslijed namjere bečkih centralnih organa da nastave raspoređivanjem »političkog arhiva« bilo odnošenjem daljih njegovih dijelova u Beč, bilo raspodjelom nekih dijelova drugim organima ili ustanovama u Dubrovniku ili u Dalmaciji. Ukoliko su domaći ljudi, Dubrovčani, i željeli da nešto poduzmu za bolje čuvanje ove građe, nalazili su se stalno pred vrlo teškom dilemom: radi uspješnijeg čuvanja trebalo je građu srediti i popisati, a s druge strane, svako sređenje i popisivanje moglo je poslužiti, i zaista je poslužilo, tuđinskoj vrhovnoj vlasti da odnosi vrednije arhivalije iz Dubrovnika!

*

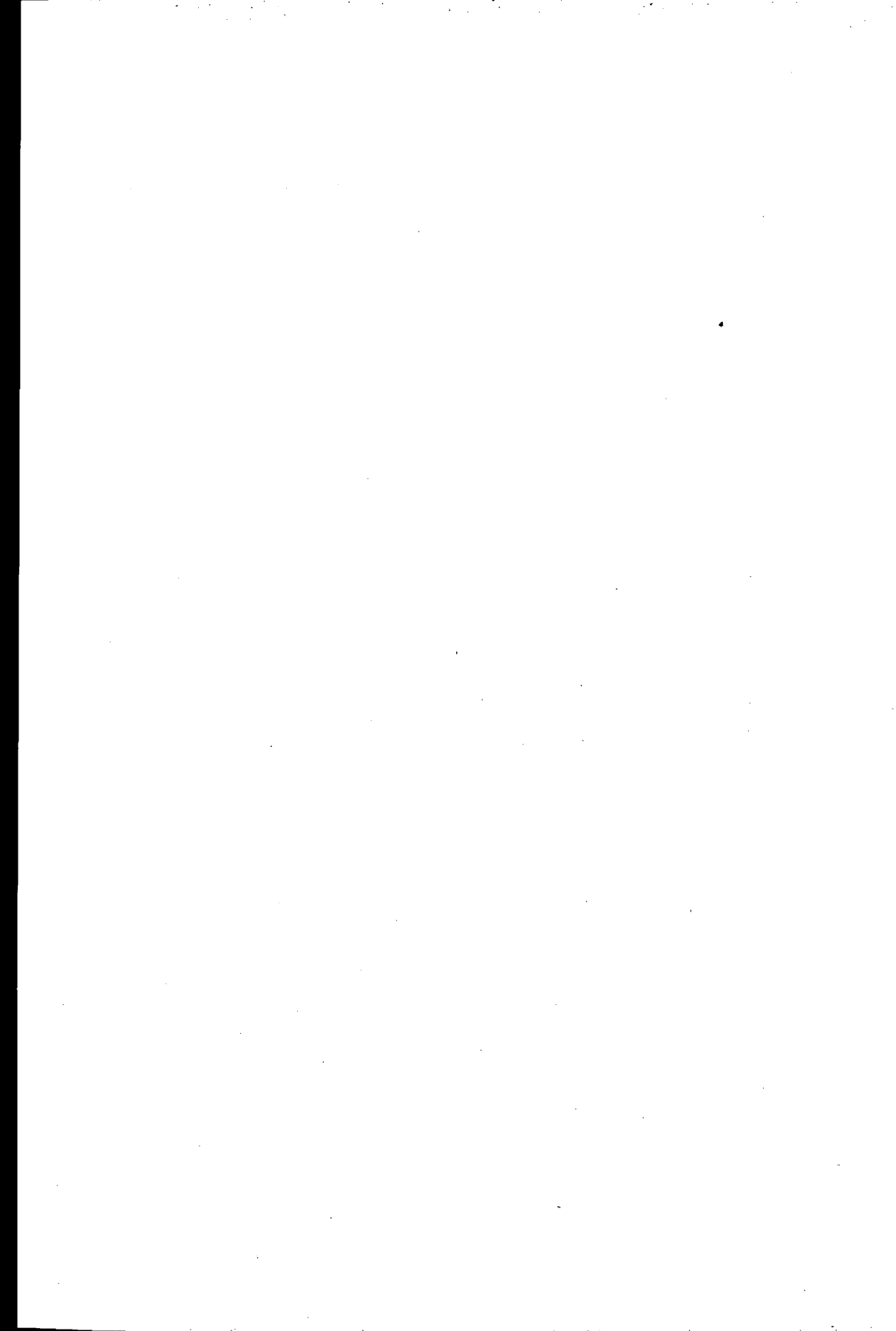
Zaključujući možemo reći: oba su opisana pokušaja inventarizacije nastala u svojoj osnovi radi tekućih operativnih potreba, te nisu rezultat neke smišljene brige o cjelini Dubrovačkog arhiva. Dosljedno tome, pri njihovoj izradi nisu ni primijenjeni neki arhivistički principi, ni u onom stupnju u kojem se to za vrijeme njihova nastanka moglo očekivati. Sva-

⁹⁰ Ovaj popis, nazvan također »katalogom«, obuhvaća građu koju je J. Gelčić unio u svoj »Catalogus i. r. archivii ragusani« iz god. 1910. kao seriju »Acta Sanctae Mariae Maioris«, a u koju je uklopio i seriju: »XXVIII. Lettere e relazioni, corrispondenze etc.« (v. J. Gelčić, Dubrovački arhiv, »Glasnik Zemaljskog muzeja u Bosni i Hercegovini«, Sarajevo, oktobar-decembar 1910, str. 582, 588).

⁹¹ Vidi bilješku br. 75.

Ornari u prostorijama Kneževa dvora gdje se čuvala arhivska građa

kako su zato odlučne dvije činjenice: prva, što su i J. Kersa i L. Čurlica kancelarijski činovnici, a nisu arhivisti, te druga, što se u to vrijeme još uvijek arhivska građa čuva zajedno s registraturnom građom, pa kancelisti jednu i drugu u osnovi jednako tretiraju — po principima svoje tekuće kancelarijske prakse. Međutim, to ne umanjuje vrijednost i značenje »generalnog inventara« J. Kerse i »generalnog kataloga« L. Čurlice kao svjedočanstva o stanju dubrovačkih arhivalija u drugom deceniju 19. stoljeća. Uz to, oba će nam ova rada svojim podacima vrlo korisno poslužiti i pri detaljnijoj analizi nastanka, sudbine i konačnog oblikovanja nekih fundamentalnih serija kao i cjeline Dubrovačkog arhiva, što ćemo je izvršiti nakon što budu obrađeni sačuvani popisi građe iz vremena Dubrovačke Republike, kao i kasnija nastojanja oko inventarizacije tokom 19. stoljeća.

INVENTARIO GENERALE

dei libri, e carto esistenti negli archivi dei diversi tribunali della Comune di Ragusa, fatto da noi Giuseppe Chersa rappresentante il Signor Uditore al Consiglio di Stato Intendente della Provincia sotto li 28 febbraio 1812, e dietro gli ordini del Sig. Coffinhal Commissario generale di giustizia

Stanza della Secreteria

Due cento trenta tre cartelle di lettere, e relazioni delle commissioni di Ponente	233
Cento venti cartelle di lettere, e commissioni di Levante	120
Venti cinque cartelle delle lettere, e relazioni dello Stato	25
Cinque libri intitolati: Specchio del Maggior Consiglio	5
Un libro intitolato: Indice de' salari	1
Un libro intitolato: Specchio del Pregai	1
Un libro dei conti dei consolati, ed altro	1
Un libro intitolato: Minute delle lettere della navigazione	1
Tre libri contenenti le controlettere del vino	3
Un libro di attestati per il cancelliere della Detta	1
Due libri intitolati: Cerimoniale	2
Un libro di proroghe dei bastimenti	1
Un libro dei arboracci	1
Un libro intitolato: Titollario	1
Un libro: Bilanci della Soprasalinaria di Ragusa e Stagno	1
Un libretto: Indice degli Statuti per le creazioni dei Magistrati	1
Sei libri: Puntature	6
Un libretto: Consolati nazionali	1
Tre libri, ed un libretto delle spese della Detta	4
Un libro: Vacchetta del Monastero di Santa Chiara	1
Un libro: Consolati dei fuorastieri a Ragusa	1
Due libri: Specchietti della nobilita	2
Un libro: Ricordanze del Minor Consiglio	1
Un libro: Intime degli appelli	1
Un libro vecchio per gli appelli	1
Un libro: Miscelanea ecclesiastica	1
Un libretto: Commissioni del Senato	1
Un pacchetto di corrispondenza, e minute dei consoli russi a Ragusa	1

Un pacco con diversi fermani	1
Due sacchi di corrispondenza cogl' inviati nazionali di Levante	2
Un sacco, ed un pacco corrispondenza col Regno di Napoli	2
Un pacco corrispondenza con Barletta	1
Un pacco corrispondenza con Trieste e Fiume	1
Un pacco corrispondenza colle Bocche di Cattaro	1
Un pacco corrispondenza colle Bocche di Cattaro, e colla Dalmazia	1
Tre pacchi corrispondenza con Livorno	3
Tre pacchi corrispondenza con Venezia	3
Un pacco corrispondenza con Vienna, Fiume e Trieste	1
Un pacco corrispondenza con Roma	1
Un pacco corrispondenza con Genova	1
Un pacco corrispondenza con Parigi	1
Un pacco corrispondenza con cardinali, vescovi e religiosi	1
Un pacco corrispondenza con Francia, Spagna, Genova, ed isole del Medi- terraneo	1
Tre pacchi corrispondenza con diverse piazze	3
Un pacco corrispondenza recente con Cattaro, Bosina, Dalmazia e Venezia	1
Un pacco diverse lettere di diversi ecclesiastici	1
Un pacco corrispondenza colle scale di Levante, Costantinopoli e Moscovia	1
Un pacco corrispondenza interna coi conti	1
Un pacco minute delle lettere del Senato	1
Un pacco libretti delle gabelle dei vini	1
Un pacco corrispondenza recente dei generali francesi coll'antico governo ²	1
Un pacco minute recenti di corrispondenza del Senato	1
Un pacco carte attinenti all'estimo dei danni nello Stato di Ragusa nell'ir- ruzione dei Montenegrini	1
Un pacco carte ritrovate nell'armajo delle parti segrete del Senato	1
Due pacchi contenenti sette libri diversi vecchi ritrovati nelle parti segrete del detto armario	2
Un pacco libretti delle spese della Detta	1
Tre libri stampati	3
Il trattato tra l'imperatore d'Austria, e la Repubblica di Ragusa riposto in una busta	1
Una matricola della confraternità dell'isola di Mezzo con lastra d'argento	1
Un pacco diverse carte ritrovate nella cassetina del Pregai	1
Un libro stampato in ebraico	1
Un libretto: Lettere de'principi, e primi ministri	1
Un libretto: Copialettere degli ufficiali di Ragusa	1
Due casse: Carte ritrovate nell'archivio dell'antico governo	2
Otto sacca: Diverse carte e lettere	8
Due pacchi contenenti 110 faszetti d'arringhe del Senato	2
Libri duecento quaranta otto di parti, ossia terminazioni del Senato	248
Cento dodici libri di terminazioni del Minor Consiglio	112
Sessanta sette libri del Maggior Consiglio	67
Un libro: Repertorium Ex. Rog. Consilii	1
Quatordecim libri: Tutorum Notariae	14
Dieci libri di fedi ed attestati	10
Un libro: Registrum citationum de foris	1
Un libro: Indice delle parti del Minor Consiglio	1
Un libro stampato: De modo formandi processum	1
Un libro stampato: Tractatus singularis	1
Un libro stampato: Pratica criminalis	1
Due tomi stampati: Iuris ecclesiastici	2

² Pod »antico governo« uvijek se podrazumijeva vlast bivše Dubrovačke Republike.

Due tomi stampati: Dizionario italiano e latino	2
Due copie di Statuti in pergamena	2
Un libro: Refomationes Rachusii	1
Un libro: Verde in pergamena	1
Due tomi del Croceo in pergamena	2
Due tomi dell'Indice dei testamenti	2
Un libro in pergamena: Divisione dei deceni di terre nuove	1
Un libro dei deceni di Gionchetto, Breno e Bergatto	1
Due pacchi processi colla sentenza dall'anno 1781 in poi	2

Cento ottanta dei processi senza sentenza, come appresso:

1. Contro alcune persone da Lissa
2. Contro alcuni da Lissa sul taglio delle legna
3. Contro Michele Bosgiovich Dragomano
4. Sopra un inconveniente seguito a Lagosta
5. Sopra un inconveniente seguito a Lissaz
6. Cotro il Conte di Stagno
7. Sopra alcune parole corse tra M. Pozza e M. Boscovich
8. Su d'una baruffa successa a Zaptat
9. Sopra un incendio, ed un avvelenamento seguito a Malfi
10. Su due omicidi successe a Marzinne
11. Contro Francesco Vladislavo Gozze
12. Contro Orsato Savino Ragnina
13. Doglianze del conte di Meleda contro i Meledani
14. Contro Niccolò Natale Saraca
15. Sulle proposizioni scandalose tenute in una bottega
16. Sopra un insulto fatto al Dr. Giromella
17. Contro Maria moglie di Gio. Vlah
18. Contro Marino di Antonio Caboga
19. Contro Niccolò Natale Saraca, e Francesco Matteo di Gradi
20. Contro le serve degli ebrei
21. Su le insolenze dette da Matteo Niccolò Pozza
22. Su la violazione d'una bottega
23. Sopra la persona di Gio. Clemente di Menze
24. Contro cap. Mich. Taglieranni
25. Contro Natale Saraca
26. Contro Niccolò Ruina
27. Contro alcuni nobili
28. Sopra un inconveniente seguito nella sala del Senato
29. Sopra gl'inconvenienti seguiti nella famiglia Gozze
30. Sopra il conte, ed il cancelliere di Slano
31. Sulla fuga di tre carcerati
32. Sopra un insulto fatto a due nobili
33. Sui capitani della notte
34. Sulla fuga dei marinieri d'un bastimento
35. Sull'apertura delle porte della città
36. Sopra d'una baruffa
37. Sopra d'una rissa successa nel Cafè di Giacinto
38. Contro Maria Ivanova
39. Contro Francesco Zamagna
40. Sopra d'una baruffa successa
41. Contro Secondo Bucchia
42. Sul taglio del bosco a Meleda
43. Sopra l'incendio seguito in una bottega
44. Contro cap. Matteo Milich
45. Sull'estrazione di alquante sacca riso

46. Sull'insulto fatto a Bernardo Marino Caboga
47. Sopra un incontro tra il governor d'armi e Boileau
48. Contro i patroni delle sardellare a Giuppana
49. Sopra il taglio del bosco a Pocnik
50. Contro alcune note fatte sul libro delle notte
51. Sopra l'insulto fatto alla serva di M. Bosgiovich
52. Sopra un insulto fatto a Niccolò Sei
53. Sopra la violazione dello stragno di Lassich
54. Contro Niccolò di Niccolò Pozza, e Matteo Niccolò Ghetaldi
55. Sopra un contrabbando de'vini
56. Sopra alcuni ebrei di Livorno
57. Contro Giovanni Haggia
58. Processo delle fave
59. Sopra un inconveniente seguito nel Senato
60. Sopra una baruffa successa a Santa Maria
61. Su d'una baruffa successa a Zaptat
62. Contro l'omicidio di Ivan Stiepanich
63. Sopra la percossa data a Giuseppe Ivanovich
64. Contro Giovanni di Biagio Rudignak
65. Sulla violazione della bottega di Haidich
66. Sopra un incontro tra Jaschich e Barjactar
67. Contro la serva del console russo
68. Sopra l'introduzione dei vini
69. Sopra un inconveniente seguito in casa Gozze
70. Contro Giovanni Bianchi e Giovanni Bevilacqua
71. Sopra i disordini seguiti in casa di Biagio Antizza
72. Sopra Luigi Dimitri
73. Contro Tomaso Bassegli
74. Sopra il derubbamento seguito dei bovi di Jacob Pavlich
75. Contro Giacomo Natali per il giuoco delle carte
76. Contro un infanticidio successo a Jagnina
77. Sulla sollevazione seguita contro il console di Genova
78. Contro cap. Antonio Glegli
79. Contro Michele Dadich
80. Contro le serve di Gondola per un insulto
81. Contro alcune violenze successe a Breno
82. Contro il sig. Luciano Pozza
83. Sull'omicidio di Paolo Maghe
84. Contro Sabato Terni
85. Contro Moisè di Sabato Mandolfo
86. Su d'un inconveniente successo in Piazza
87. Contro Antizza, ed Ostoich di Lagosta
88. Contro Antonio d'Herkulez
89. Sulla sbirreria mandata al console a Genova
90. Sulle barche armate, che infestano i mari
91. Su d'una baruffa successa a Santa Maria
92. Sull'insulto fatto ad alcune persone
93. Sopra una rissa seguita alle Plocce
94. Sopra un inconveniente seguito in Piazza
95. Sopra la violazione d'una cassa denari
96. Sopra un Murlacco ucciso alle Plocce
97. Contro il conte di Stagno
98. Contro il Capitano della notte
99. Contro Stiepan di Primorje
100. Contro Francesco Decoux
101. Contro Giovanni Peciar
102. Sul derubbamento della bottega del Costantini

103. Sopra una mascherata nel carnevale
104. Sopra l'estrazione del vino da Meleda
105. Su alcune violenze commesse dai nobili
106. Sulla carne che si vende a Gravosa
107. Contro il conte di Meleda
108. Sulla fuga di Andrea Garmogliesi
109. Sopra un fabbricator di panni
110. Contro Martoliza Bosdari, e Michele Bona
111. Contro gli ebrei che tengono le serve giovani
112. Sopra le ferite fatte a Bego, e Martinovich, soldati
113. Sopra la violazione della fabbrica pellami a Breno
114. Sopra il contrabbando de'vini
115. Sopra due omicidi successi a Bergatto
116. Sul derubbamento della bottega di Rocco Caracciolo
117. Sul derubbamento d'una somma a Catta Crescich
118. Contro Matteo Giorgi
119. Sugli affari di Canali, e su ciò che si parla
120. Contro Giovanni di Clemente Menze
121. Contro Antonio Svilocossi
122. Contro Giovanni Natali, e Matteo Mar. Zamagna
123. Contro alcuni scandali seguiti in chiesa
124. Sopra un insulto fatto a Giovanni Carlo Deangelis
125. Contro Dr. Giromella
126. Sopra alcuni passeggeri sospetti
127. Sopra un tumulto successo alle Plocce
128. Contro Giovanni di Pr. Natali
129. Contro Stiepan Matuscovich, ed Ivan Bengurich
130. Sul giuoco proibito delle carte
131. Contro alcuni nobili
132. Contro Michele di Pasquale Zuzzeri
133. Contro Ivo Chessovia
134. Contro Rafo Muscicor, ed altri
135. Contro il prete Cacich
136. Sopra il gioco delle carte
137. Sopra un inconveniente seguito nella bottega dell'Anconitano
138. Contro Giacomo Pavlich
139. Sopra un inconveniente seguito tra i soldati, ed i bottegari
140. Sulla violazione della bottega di Florio Martinovich
141. Contro Angie Ivanova
142. Contro Mande Andricievich
143. Sull'omicidio di un Murlacco
144. Sulla violazione della bottega di Carlo Lepri
145. Contro il guardiano di S. Lorenzo
146. Sulla vendita di sali a Stagno
147. Sopra un fatto successo a Niccolò di Matteo Ghetaldi
148. Contro Bartolo Sangaletti
149. Sopra una baruffa successa a Zaptat
150. Contro Mariniza Pozza
151. Su i disordini successi nella casa Stay
152. Sulle trasgressioni dei capitani di S. Lorenzo
153. Contro Stiepan Knego
154. Contro Matteo Zarglienko
155. Sulla moneta falsa
156. Contro il cancelliere di Meleda
157. Sopra il divulgamento d'una materia segreta
158. Contro N. Culungia e Risto Harbez
159. Contro Bartolommeo Ignazio Bettera

160. Contro Sebastiano Piacentini
161. Sopra l'assalto di Ahmet Galiotovich
162. Sopra l'assalimento fatto ad un Anconitano
163. Sopra un caso seguito a Tito Berlam
164. Sopra l'abbrucciamento seguito d'un bosco a Meleda
165. Contro la serva di Giovanni Stoja
166. Sopra la perdita d'una somma di denaro dal governo
167. Sopra un futuro seguito in casa Fanton
168. Sopra un furto fatto ad un suddito russo
169. Contro Vuko Fiorovich
170. Contro Niccolò Luciano Pozza, e. Luca M. Bona
171. Contro la vecchia Sucurizza
172. Sopra un furto di manzi
173. Sopra i disordini seguiti alle Plocce
174. Contro Giovanni Despot
175. Contro Niccolò di Giovanni Sabraillo
176. Sopra un derubbamento seguito a Canali
177. Sopra un danneggiamento a S. Francesco
178. Sul giuoco proibito delle carte
179. Contro Matteo Sorgo, e Luca Stulli
180. Contro il conte di Canali
181. Contro Gasparo Buzovich, e Stefano Fiscovich
182. Sopra di un furto seguito sul bastimento di cap. Antonio Filipachi
183. Sopra un furto d'animali fatto a Miho Jaloviza
184. Contro il Sig. Giorgio Menze
185. Contro i pescatori delle ostriche di Stagno
186. Contro Francesco Matteo di Ghetaldi

Un libro: Lamenti di Tarstenizza	1
Due scattole di lettere, e carte attinenti al def. Monsignor Arcivescovo	2
Un libro: Estrazioni degli appelli	1
Un pacco: Corrispondenza con Napoli, Barletta, e Roma	1
Un pacco: Corrispondenza con Sicilia, Spagna, Marsiglia, Nizza, Lisbona, Malta e Cagliari	1
Tre pacchi: Corrispondenza con Ancona	3
Due pacchi: Corrispondenza con Ayala stato agente a Vienna	2
Un pacco: Corrispondenza recente con Vienna, Fiume e Trieste	1
Nove pacchi: Dal 1. al 9. contenenti i processi antichi	9
Un libretto di piani, e di difesa per le fortificazioni	1
Un libro in pergamena colle copie di diversi privilegi accordati alla Repubblica	1

Stanza della Notaria

Un pacco di diverse carte dei particolari ritrovate nel banco del Sig. Volanti	1
Venti nove libri vecchi: Procure di Notaria	29
Cento sei libri vecchi: Debiti di Notaria	106
Trenta tre libri vecchi: Distribuzioni di Notaria	33
Settanta cinque libri vecchi: Sicurtà di Notaria	75
Cento quaranta sette libri: Diversi di Notaria	147
Novanta un libro: Testamenti di Notaria	91
Quattordici libri: Pacta matrimonialia	14
Due libri: Debita notariae recenti	2
Venti un libro: Dotium Notariae	21

Un libro recente: Procure di Notaria	1
Tre tomi di Casaregis ⁹³	3
Un libro di Targa ⁹⁴	1
Un libro: Istruzioni dei sindaci marittimi	1
Dieci otto libri: Ruoli dei bastimenti	18
Tredici libri: Comandamenti, e sentenze della navigazione	13
Due libri: Intenzioni della navigazione	2
Un libro: Note delle vendite dei caratti	1
Un libro: Congedi dei bastimenti	1
Un libro: Provvedimenti della navigazione	1
Cinque libri: Diversi della navigazione	5
Due libri: Terminazioni della navigazione	2
Due libri: Sequestri della navigazione	2
Nove libri: Lettere della navigazione	9
Un libro: Fermani dei bastimenti	1
Una cassa: Lettere coll'offizio della navigazione	1
Un pacco: Libelli della navigazione	1
Un pacco: Capitoli, ed esami	1
Un pacco: Sentenze della navigazione, che non appariscono registrate	1
Quattro pacchi: Testamenti registrati	4
Un pacco: Testamenti, ed addizioni, che non appariscono registrati	1
Diversi libri, e carte private attinenti a diversi capitani	1
Una matricola di S. Anna di Bergatto	1
Undeci casse contenenti diverse carte vecchie	11

Depositi di Notaria

Depositi presso il Sig. Marini:

Tallari imperiali in un sacchetto cinque cento sette	507
— più piastre in diversa moneta turca quattro cento novanta quattro	494
— più piastre in diverse monete turche, ed altre ottocento sessanta due, e parà sette	862:7
— più pezze colonnarie due cento sessanta sette	267
— Più un sacchetto contenente:	
Una fascia, due plache, che pajon d'argento indorato, undeci fibbie d'argento tra grandi, e piccole, un orologio guasto, un pajo centurini d'argento, due paja bottoni da camicie d'argento, due chiavi, ed un orecchino d'ottone, e dodici bottoni d'argento.	
— Più un sacchetto contenente in dodici involti:	
Tallari imperiali sei	6
Francesconi trenta otto e mezzo	38 1/2
Pezze colonnarie ottanta quattro	84
Paoli venti	20
Grazie dieci sette	17
Più quattro chiavi	
— Più un sacchetto contenente in sette involti:	
Zecchini veneziani cinquanta	50
Tallar rettorali nove	9
Zecchini in oro turchi undeci	11
Pezze mal tagliate due	2

⁹³ Casaregis (Casaregi) G. M. L. (1670—1737). Vjerojatno se radi o njegovim djelima: Discursus legales de commercio (Firenze 1719); Il cambista istruito per ogni caso de'fallimenti o sia istruzione per le piazze mercantili (Firenze 1723); Il Consolato del mare con la spiegazione (Firenze 1719).

⁹⁴ Vjerojatno se radi o njegovu djelu: Ponderazioni sopra le contrattazioni marittime (Genova 1692).

Libertina una	1
Monete di rame quaranta sei	46
Piccole monete d'argento otto	8
Un bottone d'argento	
— Più un sacchetto contenente in cinque involti:	
Monete piccole d'argento quattro	4
Quattordici bottoni d'argento, un pajo di fibbie d'argento, un pajo centurini d'argento, ed una chiave.	
Più un sacchetto contenente in quattordici involti:	
Pezze colonnarie cento trenta sette, e mezzo	137 ¹ / ₂
Francesconi quattordici, e mezzo	14 ¹ / ₂
Piastre dieci nove, e parà trenta due in diversa moneta turca	19,32
Paoli, papalini cinque	5
Grazie undeci	11
Paoli di Toscana cinque, e mezzo	5 ¹ / ₂
Lire di Toscana due	2
— Più due sacchetti con diverse carte private ritrovate coi depositi.	

Depositi presso il sig. Liepopilli:

In quattro involti piastre sessanta cinque in diversa moneta turca	65
Più due fogli indicanti da chi furono depositati.	

Stanza della Cancelleria

Sessanta un libro: Intenzioni	61
Sedeci libri: Praecepta Rectoris	16
Quattordici libri: Citationes	14
Quattordici libri: Assemblee, e Consolati di mare	14
Sette libri: Proclami delle vendite	7
Sei libri: Aeternae rei memoriae	6
Due libri: Sentenze interlocutorie	2
Cinque libri: Sequestri	5
Due libri: Obblighi dei figliuoli, che si distribuiscono dall'Ospedale della Misericordia	2
Cinque libri: Polize de 'salari	5
Un libro: Polize di depositi	1
Un libro: Intime degli appelli al Consiglio di Pregati	1
Un libro: Parti del Collegio	1
Un libro: Del Collegio	1
Due libri: Supplementi del Collegio	2
Un libro: Comandamenti del criminale in civile	1
Un libro: Intenzioni del criminale in civile	1
Un libro: Sentenze del criminale in civile	1
Un libro: Sbratazioni delle vendite	1
Un libro: Terminazioni degli ufficiali sopra l'arte dei pellizzari	1
Un libro: Terminazioni degli ufficiali sopra l'arte dei calzolari	1
Un libro: Degli ufficiali sopra la pramatica	1
Un libro vecchio dei lamenti di fuori	1
Un libro: Camerlengo	1
Un libro vecchio: Sentenze, e disegni di Stagno	1
Due libri delle case, terreni, e fitti appartenenti al Commune	2
Un libro: Divisioni di terre a Stagno e Punta	1
Un libro antico contenente alcuni provvedimenti	1
Due pacchi di minute delle sentenze emanate dal Tribunale civile	2
Cento cinquanta due libri: Vendite di Cancelleria	152

Dieci otto libri: Aptai di Cancelleria	18
Due vocabolari, italiano e latino	2
Due libri: Depositi di Cancelleria	2
Tre libri: di terminazioni del Tribunal provvisorio	3
Un sacco sigillato contenente quattro pacchi quinterni, e fogli attinenti a diversi libri antichi della Cancelleria di Meleda, due libri di lamenti di Meleda, un libro Extravagante di Meleda, otto libri di vendite di Meleda, e ventidue libri di diversi di Meleda	1
Sei libri di polize, ed un libro della Detta	7
Un libro: Commissione d'appello	1
Un libro: Intenzioni degli ufficiali	1
Un pacco libeli antichi, e lettere del Tribunale	1
Un pacco di libelli più recenti	1
Quattro fascicoli di corrispondenza, ed altre carte del Tribunale con diverse autorità	4
Il Bollettino delle leggi sull'organizzazione dell'Illirio	1
Un pacco d'inventari, scritti di diversi ufficiali, e sentenze dei conti	1
Un pacco testamenti nuncupativi	1
Un pacco diverse carte dei privati	1
Un pacchetto di polize di licitazioni delle vendite liberate	1
Un pacchetto di polize di licitazioni delle vendite non liberate	1
Un libro di sentenze, a vendite delle terre del Comune di Stagno e Ponta	1
Un libro: Lamneti di Jagnina, e due di Giuppana	3
Un libro dei sindaci di Stagno	1
Un libro delle Riformazioni del Maggior Consiglio, Minore, e quel di Pregai	1
Novanta tre libri di procure di Cancelleria	93
Due cento cinquanta cinque libri di Diversa de foris	255
Due cento ottanta cinque dei comandamenti degli stabili	285
Due cento cinquanta libri dei comandamenti dei mobili	250
Due cento cinquanta sette libri: Sentenze di Cancelleria	257
Due cento venti sette libri Diversi di pergamena	227
Un libro: Intime degli appelli	1
Un libro delle procure di fuori	1
Un pacchetto libelli dati per il passato nelle cause civili	1
Un pacco carte attinenti al fallimento di Abram di Giuseppe Pardo	1
Un pacco carte, e libri attinenti a diversi fallimenti	1
Un pacchetto contenente le polize delle licitazioni	1
Un pacchetto di carte relative alla causa tra Mutti, e Tavernier	1
Processo sopra la ferita di Antonio Albanese	1
Processo sopra Michele Bona per alcune parole dette a Michele Cartizza	1
Processo contro i consoli di Levante	1
Processo sopra l'estrazione delle fave	1
Processo contro il def. Natale Zucchini	1
Sigilli del pasasto governo, e sigilli del governo provvisorio	

Depositi di Cancelleria

Depositi presso il Sig. Tromba:	
Piastre due mila duecento sette, parà dieci otto, e quattro soldi in diverse monete turche come appresso	2287:18:¼
95	
Più un libro, ed un libretto, carte diverse, e lettere tutte legate assieme attinenti al qn. Reverendo D. Niccolò Cosich stato parroco a	

⁹⁵ Ovdje smo izostavili dio teksta koji daje specifikaciju navedenog novčanog iznosa od 2287 : 18 : 4/6 u »raznim turskim monetama«.

Sabioncello, come pure un orologio d'argento, un pajo fiubbe d'argento con cartelle d'argento, un altro detto con cartelle di ferro, due cuchiarini da caffè d'argento, un pomolo di bastone d'argento, una verghetta d'oro rotta, due anelli d'oro senza pietra, un pajo centurini d'argento, un pajo bottoni da camicie d'argento, una crocetta piccola che pare d'argento, una piccola moneta d'argento, due carte di credito, che una di Gio. Costa di doppie di Spagna in oro dieci, e l'altra di due dette doppie di firma di D. Stefano Simich parroco di Vruchizza, più una nota di spese fatte da Marco Lazzarovich.

Più un'altra della vendita delle robe del suddetto qn. Cosich. Depositi del 1778 f. 34 pezza colonnaria una e mezza.

Depositi del 1808 f. 19 tallari imperiali sessanta otto, ed un'ottantina turca, ed il libro del fallimento di qn. cap. Carlo Occhi. Depositi del 1778 f. 237 pezze colonnarie settanta cinque, e para cinquanta. Depositate dal Sig. Niccolò Gradi piastre tre in diversa moneta turca. Depositati da qn. Luca Michele Bona in sessantine dodici e para quindici.

Somministrati de propriis animo etc. per conto della lite contro Tepo. Depositata da Marino Sangalletti piastre cinque in diverse monete turche. Depositata da Matteo Pasquali piastre cinque in diverse monete turche. Depositi del 1808 f. 10 zecchini veneti quattro. Div. de foris 1808 f. 79 zecchini veneti quaranta otto, para trenta tre, e due biglietti.

Depositi del 1808 f. 19 conto del Dominesi.

Depositi del 1808 f. 23 un passaporto.

Depositati da Marra moglie di Stefano Ban per l'appello d'una sentenza piastre tre in due sessantine turche.

Un cambio presentato dal Sig. Antonio Luca Sorgo, come al mobile extra del 1810 f. 86.

Una lettera riguardo alla cassazione del deposito 1808 f. 7.

Deposito del Sig. Drobaz, come su i depositi del 1808 f. 30 di zecchini barbareschi dieci otto, tallari imperiali con spada, e senza spada nove, e mezzo, e grossetti tre, zecchini veneziani trenta tre, ongari otto, zarnabubbi mezzi tre, sessantine turche tredici, para dieci, in moneta vecchia ragusea differente ducatti due, e grossetti venti nove, più diversi scritti, e carte in una scattola.

Depositi del 1808 f. 26 un foglio per il giuramento del Sig. Basire.

Depositata una scattoletta d'argento con una catanella d'argento, e crocetta indorata di ragione di qn. Reverendo D. Biagio Bosgich, che si trovava presso il Sig. Stulli per ordine dei Signori ex senatori ufficiali, che facevano il processo sopra il detto Bosgich.

Deposito di piastre novanta una, e para trenta sette in diversa moneta turca del ritratto de'libri venduti del fallimento del cap. Carlo Occhi in Dogana.

Due cambi presentati dai preti, come su Div. de foris del 1798 f. 153.

Depositi presso il Sig. Matcovich:

Piastre sei cento quattro, para trenta, e soldi quattro in diverse monete turche, come appresso: . . . . .

604:30:1/6

. . . . . *

Depositi del 1808 f. 12 zecchini veneti undeci, e venti sei para.

Depositi del 1778 f. 146 una brittola d'argento cola catena.

Depositi del 1778 f. 117 tre libri dei conti, ed un libro stracciato, e diversi fogli stati depositati dai Signori giudici arbitri tra qn. Gio.

* Analogno bilješci br. 95.

Rudignak e Leone Costantini.

Depositi del 1778 f. 123 una carta sigillata.

Depositi del 1778 f. 164 quattro biglietti d'obbligo.

Depositi del 1778 f. 200 una chiave della casa di Maria moglie di gn. Pietro Marcoch.

Depositi presso il Sig. Testi:

Depositi di Segreteria del 1778 f. 1 zecchini quattro in zecchini veneti due, quattro tallari rettorali, uno scudo raguseo, ed ottanta quattro grossetti.

Depositi di Segreteria del 1778	f. 2.	parà novanta uno.
Idem	f. 3.	tallari imperiali sei.
Idem	f. 3.	uno zecchino veneto.
Idem	f. 4.	un tallaro imperiale.
Idem	f. 5.	piastre due e trenta cinque parà in diversa moneta turca.
Idem	f. 5.	piastre dodeci e trenta otto parà in diversa moneta turca.
Idem	f. 4.	un tallaro rettorale, e 42 grossetti.
Idem	f. 6.	zecchini veneti in oro cinque.
Idem	f. 6.	tallari imperiali otto.
Idem	f. 6.	monete veneziane in rame, ed argento sedeci.
Idem	f. 6.	un calice.
Idem	f. 6.	un pajo fibbie d'argento, ed un centurino.
Idem	f. 6.	ducati cinquanta tre, a trenta nove grossetti in venti nove tallari rettorali, tre tallari della Regina, e cinquanta nove grossetti ragusei.
Idem	f. 8.	piastre duecento novanta cinque, e parà venti quattro in diversa moneta turca.

Più un libro dei depositi della Segreteria del 1778.

Depositi di Cancelleria

Somma totale in diverse monete turche: Novecento venti otto piastre, e parà venti otto

928:28

Deposito del 1778 f. 1 a tergo: pezze colonnarie venti.

Idem del 1808 f. 36 : piastre novanta una in diversa moneta turca.

Libro delle terminazioni della navigazione del 1779.

Sotto li 13 maggio 1808 pezze colomarie trenta, una, e parà 53.

Deposito del 1778 f. 67 un cambio, e conti depositati dal Sig. Niccolò Matteo di Gradi

Deposito . . . . . f. 78 una carta depositata dal Sig. Sigismondo Gradi.

Depositi presso il Sig. Sivrich:

Piastre novecento cinquanta sei, parà venti, e due terzi in diverse monete turche, come appresso:

956:20:2/3

⁹⁷ Analogno bilješci br. 95.

Depositi del 1778 f. 131 pezze colonnarie trenta nove.
 Idem . . . . . f. 139 tallari imperiali tre.
 Idem . . . . . del 1808 f. 5 zecchini veneti quindici, piastre cinque,
 ed un parà in diversa moneta turca.

Div. de foris f. 36 e sentenze di Canc. 1809 f. 134: zecchini veneti quindici, ed un pajo di pendini di bisserro.
 Idem . . . . . f. 42: pezze colonnarie e tallari imperiali cinquanta sei.
 Depositi del 1808 f. 25: pezze colonnarie tredici, un tallaro imperiale, un ducato raguseo, piastre cinquanta nove in diversa moneta turca, più quattro piccole monete d'argento e due di rame.
 Idem . . . . . f. 31 ducati ragusei trenta sei.
 Idem . . . . . f. 33 zecchini veneti quattro.
 Idem . . . . . f. 34 zecchini veneti quindici, e grossetti sessanta due.
 Idem . . . . . f. 31 ducati ragusei otto.
 Idem . . . . . del 1778 f. 140: quattro lettere di cambio.

Div. de foris del 1808 f. 240: uno scritto firmato da qn. Clemente Sorgo. Più un libretto con alcune carte del amministrazione dei beni dei pupilli Glandavasc.

Più in un sacchetto piastre 589, dico: cinquecento ottantanove in diversa moneta turca, ed altre piastre 87:29, dico: ottanta sette e para venti nove in diverse monete turce, denaro, ch'esisteva nell' Offizio delle Ragioni del Commune, e depositate in virtù dell ordine del Sig. Garagnin, fu amministratore della Provincia, come dal processo verbale firmato dal Sig. Garmogliesi stato scrivano al detto Offizio, e che si trova riposto nelo stesso sacchetto.

Più in un sacchetto piastre 1251:29 dico: mille duecento cinquanta uno, e parà venti nove in diversa moneta turca, comprese piastre cinque in Kreutzer valutati a parà dodeci, e ducati ragusei 352:18 dico: trecento cinquanta due e grossetti dieci otto.

Più quaranta sette scudi da 5 Franchi residuo dei danari, ch'esistevano nell'antica Tesoreria di Ragusa di ragione dei particolari, e depositati in Cancelleria d'ordine del Sig. Amministratore della Provincia.

Più tre coltelli, due pironi, un cuchiajo, ed un sigillo d'argento.
 Più diversi pezzetti d'argento bassissimo, diversi anelletti, segnali, orecchini d'oro con piccole perlette, una fiubba di colaretto, ed una medaglia di filigrano.

Più altri diversi pezzetti d'argento bassissimo, un orologio d'argento guasto, una spendola d'argento da borsa, un pajo pendini piccoli di bisserro, diverse filze di bisserro minuto, quattro anelli, due paja d'orecchini d'oro, ed altri diversi pezzetti d'argento.

Più una scattola d'argento, più un colarinetto d'oro, un pajo orecchini bisserro minuto, ed una jecerma di veluto con bottoni d'argento, una brittola d'argento, due anelletti d'oro, un pajo pendini d'oro, tre anelli d'oro, un pajo fiubbe, più una guantiera piccola d'argento, col processo verbale, e lettera del suddetto Sig. Amministratore.

Stanza della Giudicatura di pace

Quattro libri di lamenti	4
Due libri: Istanze e terminazioni	2
Due libri: Sequestri e depositi	2
Un libro: Comandamenti e sentenze	1
Un libro: Diversi	1
Un libro: Conciliazioni, e cause rimesse al Tribunale	1
Un registro di tasse	1

Un registro di lettere, e note dei carcerati	1
Un pacco: Processi compiti	1
Un pacco: Diverse querele da compirsi	1
Un pacco: Lettere di diverse autorità	1
Un libro del bastimento di cap. Gio. Francesco Bratich portato da Isac Tollentino ad istanza di Gio. Catticich	1
Un pacco diverse carte, ed esami	1
Un mazzo diverse chiavi, legato e sigillato	1
Due scuri senza manico, ed un coltello	3
Un baole: Corpo di delitto	1
Depositi che si trovano presso il Sig. Testi:	

98

Somma totale in diverse monete turche: piastre cinquecento cinquanta sei, e parà dieci otto 556:18

Più un cuchiajo d'argento portato da Michele Antizza colla sua istanza. Un pajo pendini di bisserro depositati da Francesco Lacari con una cartolina. Più due file di corallo, ed una medaglia di rame, corpo del delitto del processo di Vido Vidovich fabro.

Più cinque aghi d'argento, un collarino di corallo, ed un pajo di pendini che pajon d'oro depositati dalla madre di Pietro Beato.

Più quattro lettere depositate da Giuseppe Botta.

Deposito presso il Sig. Perich:

Piastre trenta cinque e sette parà della roba venduta al Consolato per ordine del Tribunale in diversa moneta turca, sopra le quali fu scritto al Signor Intendente. Piastre quaranta in diversa moneta turca, cioè piastre trenta sette per conto di Ivan Savinovich, e piastre tre per conto di Fortunato Vettorazzi, come su i depositi della Giudicatura di pace.

Sxanza del criminale

Otto tomi di Farinaccio ⁹⁹	8
Un libro del Guazzini ¹⁰⁰	1
Un libro: Opere di Giulio Claro ¹⁰¹	1
Un libro: Praxis rerum criminalium	1
Tre tomi: Mirogli ¹⁰²	3
Un libro: De jure sensuum	1
Un libro: Mattheu, e Sanz ¹⁰³	1
Un libro: Institutiones criminales	1
Un libro: Definitiones Taboris ¹⁰⁴	1

⁹⁸ Ovdje smo izostavili dio teksta koji daje specifikaciju niženavedenog iznosa od 556 : 18 piastri.

⁹⁹ Farinacci P. (1544—1618). Vjerojatno se radi o njegovu djelu: Praxis et theoria criminalis.

¹⁰⁰ Vjerojatno se radi o djelu: Guazzino S., Tractatus de confiscatione bonorum (Venetiis 1611).

¹⁰¹ Claro G. (1525—1575). Vjerojatno se radi o jednom od slijedećih njegovih djela: Receptae sententiae (Venetiis 1570); Clari Iulii Alexandrini iureconsulti sententiarum liber (Venetiis 1587); Clari Iulii opera omnia sive practica civilis atque criminalis (Venetiis 1614).

¹⁰² Radi se o djelu: Istruzioni teorico-prattiche criminali di Filippo Mirogli, Roma 1758—1764, 3. vol.

¹⁰³ Radi se o djelu: D. D. Laurentii Matheu et Sanz. Tractatus de re criminali, sive controversiarum usufrequentium in causis criminalibus, cum earum decisionibus, tam in aula suprema ac hispana criminum, quam in summo senatu novi orbis. Editio quarta, Lugduni 1738.

¹⁰⁴ Tabor Joh. Otto. Vjerojatno se radi o njegovu djelu: Racenationes criminalium definitionum, Argentorati 1651.

Un libro: Bruneman ¹⁰⁵	1
Due libri: Codice austriaco dei delitti, e Regolamento del processo civile	2
Un libro: Campana ¹⁰⁶	1
Un libro: Zuffi ¹⁰⁷	1
Tre tomi: Rainaldo ¹⁰⁸	3
Tre tomi: Carpzovio ¹⁰⁹	3
Un libro: Rosa ¹¹⁰	1
Una cassa contenente diverse carte ritrovate nel banco di Jacich	1
Un libro: Peguera ¹¹¹	1
Quattrocento sessanta libri vecchi di Lamenti del criminale con un fascicolo	460
Cento ottanta libri di lamenti più recenti	188
Novantaun libro: Diversi, Pene, e Possessi del criminale	91
Un libro: Sentenze della Giusticieria	1
Un libro contenente il trasunto dei provvedimenti riguardanti il criminale	1
Dieci libri: Sentenze del criminale	10
Un libro: Istanze del criminale	1
Un libro: Terminazioni oretenus del Tribunal criminale	1
Due libri: Depositi, e sequestri del criminale	2
Due libri vecchi degli stridati, sentenziati del criminale	2
Un libro: Parti del Senato sopra il Sevo	1
Cinque libretti dell'alfabeto delle sentenze del criminale	5
Un libro vecchio: De maleficiis	1
Dieci pacchi di processi antichi del criminale	10
Un pacco: Lamenti del criminale	1
Un pacco diverse carte del criminale	1
Un pacco processi con sentenze più recenti	1
Un pacco copie di sentenze criminali promulgate	1

Cento trenta nove processi, querele, e deposizioni numerati come segue:

1. Deposizione del Sig. Alessandro Thoreau.
2. Processo contro Antonio Cocot da Lagosta.
3. Processo contro lo stesso.
4. Processo contro Niccolò Gascich orefice.
5. Processo contro Biagio Givanovich.
6. Processo contro Sebastiano Gradi.
7. Processo sopra un derubbamento in casa di Francesco Dragoie.
8. Processo contro Giorgio Colich.
9. Processo contro Giacomo Barilotto.
10. Processo sull'incesto tra Francesco di Matteo Ivanovich e sua sorella.
11. Processo contro Giovanni Baletin.
12. Processo sulla ferita avuta da Antonio Crescich.
13. Comparza di Luca Bego contro Giano Baletin.
14. Processo contro i contadini del Sig. Michele Giorgi.
15. Processo sopra un omicidio seguito a Giuliana.

¹⁰⁵ *Brunnemann Joh.* (1608—1672). Vjerojatno se radi o jednom od slijedećih nje-govih djela: *Tractatus iuridicus de inquisitionis processu* (1677); *Tractatus iuridicus de processu fori* (1659).

¹⁰⁶ *Resolutiones selectae ad materiam forijudicationis, cum quaest. unic. de poena non revelantis crimen laesae majestatis*, auctore J. Maria Campana, Romae 1666.

¹⁰⁷ Nismo mogli utvrditi o kojem se djelu radi.

¹⁰⁸ Isto.

¹⁰⁹ *Carpzov B.* (1595—1666), *Practica rerum criminalium* (Wittemberg 1635).

¹¹⁰ Vjerojatno se radi o djelu: *Criminalis decretorum praxis* auctore D. Antonio de Rosa . . . (Napoli 1750).

¹¹¹ Vjerojatno se radi o djelu: *Liber quaestionum criminalium in actu practico frequentium et maxime conducibilium et in sacro regio criminali concilio Cathaloniae pro majori earum parte decisarum*, auctore don Ludovico à Peguera, Barcinonae 1585.

16. Sulla promessa dello sposalizio di Givva Dupliza.
17. Copia riguardante i porci in controversia tra Stanosc e Tvarkovich.
18. Processo contro Antonio Mechiscich detto Sghia.
19. Processo contro li Signori Mascarich e Casnacich.
20. Copia delli esami prodotti da Stanosc e Tvarkovich in merito ai porci.
21. Querela contro Niccolò e Pietro Lepesc fratelli.
22. Processo contro Biagio Milovcich e Scimunovich.
23. Istanza del Sig. Marino Giorgi contro Bobanovich.
24. Processo contro Ivan Ivanov Sciscioevich da Tarnova.
25. Lettera del processo di Danicich.
26. Istanza di Marco Marichiev di Cepicuchie a nome dei casalini.
27. Processo sull'omicidio di Petar Petirha di Meleda.
28. Querela contro la Signora Marietta Natali.
29. Processo sull'omicidio di Chisich da Postragne di Breno.
30. Processo contro Petar di Bosco Smoquina.
31. Processo sull'omicidio di Petar Mascarich da Lissaz.
32. Processo sul derubbamento seguito a due Bocchesi.
33. Querela contro Mihailo Tvardiscia di Smoquogliani.
34. Processo sull'adunanza seguita dai casalini di Marzinne.
35. Processo sopra l'omicidio seguito a patron Gio. Catturich.
36. Processo sull'omicidio di Niko di Marco Maslach di Canali.
37. Processo contro Catta di Jacob Maroizza d'Ombia.
38. Processo sull'omicidio di Natale Lucich di Canali.
39. Processo sul furto seguito in casa di Gio. di Pro. Lalich.
40. Processo contro Giovanni Sciscioevich.
41. Processo contro Giovanni Matich di Imotiza.
42. Processo dei sali.
43. Processo contro Maria e Gio. di qn. Vito Lorko di Cruciza.
44. Atti processuali prodotti dal conte Giorgio Voinovich.
45. Processo su i reffratori.
46. Processo su i reffratori.
47. Processo su i reffratori.
48. Processo su i reffratori di Babino poglie.
49. Processo su i reffratori di S. Giorgio di Giuppana.
50. Processo su i reffratori di Canali.
51. Processo contro i reffratori di Ragusa vecchia.
52. Processo su i reffratori di Luka di Giuppana.
53. Processo su i reffratori.
54. Processo su i reffratori.
55. Querela contro Niccolò Selak.
56. Processo contro Paolo Desina.
57. Processo sull'assassinio di Lissaz.
58. Processo contro Gio. Scirchievich detto Lempesc.
59. Processo contro Lonza.
60. Processo sull'omicidio di detto Ivo Capetan di Lovorno.
61. Processo sull'omicidio di Stiepan di Cristo Buzonich di Stuppa.
62. Processo contro Niccolò Morgin per aver violato una ragazza.
63. Processo sul furto di cera.
64. Processo contro Michele Cartizza.
65. Processo sulla morte seguita della serva e sorella di D. Tommaso Dordelli.
66. Processo sull'omicidio di Miho Puglich di Piceti di Canali.
67. Processo su i porci mancati a Maria Corach.
68. Processo contro Ivan Oblisallo di Hrasno.
69. Processo sull'omicidio di Bosgio Zvietcovich da Canali.
70. Processo sulla comprita dei sali fatta dai Murlacchi.
71. Processo sulla violazione d'una carcere.
72. Processo sul contrabbando del pane.

73. Processo sopra la mancanza di un sacco lana a Zvietko Colich.
74. Processo sul contrabando del pane.
75. Processo sopra il pane in contrabando.
76. Sulla violazione dello stragno posto sotto l'Ospedale della Confraternità degli Antonini.
77. Processo per esser stati levati dei coppi dal tetto del magazzino di Besson.
78. Processo sull'estrazione del Sevo.
79. Processo sul contrabando del pane.
80. Processo sopra il dazio del tabacco.
81. Processo sul furto seguito nella bottega sotto il Dr. Higgia.
82. Processo sul furto di tre monete d'argento in casa del console di Francia.
83. Querela contro Pavo di Niccolò Boroje di Dunavi di Canali.
84. Processo sull'annegamento di Nika Paluncich da Meleda.
85. Processo contro Niccolò di Matteo Magud.
86. Querela contro Franich Macchiello di Sabioncello.
87. Querela contro Pavo figlio di Baldasare Vidosc di Sabioncello.
88. Processo contro i tre Chielo di Ponique.
89. Processo sulla morte di Pavo Vlaha Comaichia di Canali.
90. Processo contro Maria moglie di Niccolò Cocotich di Stagno.
91. Processo contro Mihai Vidak di Duba.
92. Querela contro Niko Chessovia di Canali.
93. Processo contro i due Mantaliza e Madesco di Darvenik di Canali.
94. Processo contro Ivan di Luca Cussalo di Gravosa.
95. Processo contro Luca Tiquiza di Tocionik.
96. Processo sull'inconveniente seguito tra macellari ed i soldati.
97. Querela contro Maria moglie di Colenda Corach.
98. Processo contro Marco figlio di Vuko Claich.
99. Querela contro Matko Ivanov, e Matko Ivanov Mihovich di Meleda.
100. Processo sulla ferita avuta da Giacomo Archianin.
101. Processo sulla morte di Pero Sez di Cotesi.
102. Processo contro Baro Givanov di Plat.
103. Processo sull'aggressione di alcuni uomini verso Gravosa.
104. Processo sulla morte d'un uomo ritrovatosi sull'acquedotto.
105. Processo sulla ferita avuta da Gio. Bianchi di Slano.
106. Processo sopra il fallimento di Benigno Curiale.
107. Processo sulla ferita di Mato di Niccola Beatovich d'Oscglie.
108. Processo sull'omicidio di Giuro Marinovich di Dragavine di Canali.
109. Processo sopra le bastonate avute da cap. Vincenzo Muratti.
110. Processo di Slano sulla morte di Mato Masgdin.
111. Processo di un Canalese per aver sparato delle gentildonne.
112. Processo contro Niccolò di Gio. Milich per aver percossa la propria madre.
113. Processo sopra le accuse contro Saraca con la parte di fare il processo contro M. Bosgiovich.
114. Processo contro Ivan Oblissalo detto Sgiarko.
115. Processo contro Frano di Matteo Vizenzinovich da Meleda.
116. Querela contro S. Bucchia, ed il suo servo Antonio.
117. Processo contro Ivo Ivov Zizegl di Vatasi di Canali.
118. Querela contro Pero Parciza di Tocionik.
119. Processo sulla violazione della casa a Sabioncello del Angelo Boniche.
120. Processo sull'omicidio di Savva Greco maestro de'schioppi.
121. Processo contro Maria di Petar Sceput da Lissaz.
122. Processo sulle ferite avute da gn. Petar Paulich di Cuna di Canali.
123. Processo sulla morte di Catta Pittarevich di Malcovgli Dogni.
124. Processo sull'omicidio di cap. Agostino Agostinovich.
125. Querela contro Matteo Cobucevich da Sabioncello.

126. Processo contro Gio. Popov lavorante nella tabaccheria in Molini.
127. Processo sulla rea pratica di Marco Pizzetich.
128. Processo sull'omicidio di Miho Mihov Puglich di Piceti di Canali.
129. Processo sulla ferita avuta da Niccolò figlio di Antonio Cingria.
130. Processo sulla baruffa seguita a Zaptat.
131. Processo sull'esposizione fatta da Savo Lachicievich di Castello delle Bocche.
132. Processo sull'omicidio di Antonio di Francesco Agustinovich di Ponta.
133. Istanza contro Druscovich di Curzola.
134. Processo sul cadavere di cap. Semunovich.
135. Processo sull'omicidio di cap. Gio. Sgiupetta detto Lazo di Sabioncello.
136. Processo sulla mancanza del proprio dovere di Giacinto Scevegl cancelliere.
137. Processo sul furto seguito in casa dell'ebreo.
138. Processo contro alcuni da Lapad per aver parlato contro la religione.
139. Processo sul furto della bottega di Bel-Antonio Messinese.

Venti un libro della cancelleria di Breno	21
Un pacco corrispondenza del Tribunal criminale col Commissario di giustizia	1
Un pacchetto con diverse carte private ritrovate al Criminale	1

Depositi presso il Sig. Iurich:

Depositi 1781 f. 34 piastre trenta otto in tallari veneziani quattordici e cinquanta para.
 Idem . . . . . f. 25 ex margine piastre in diverse monete turche sette, e trenta due para.

Depositi presso il Sig. Perich:

Pezze colonnarie due cento settanta sei ritrovate nella bottega di Biagio Milovcich.

Piastre cento quaranta sei portate dal Sig. Commissario di polizia per le pretensioni di Pavlich soldato in tallari imperiali tredici, peze colonnarie quattro, che valutati a piastre 5, e para 20, ed il resto in moneta turca, e due da cinque franchi.

Più franchi dieci, un ducato veneto, piastre quattro, e para venti in diversa moneta turca, più franchi due, una petizza, zecchini veneti quattro, più peze colonnarie due, franchi cinque, ducati ragusei tre, più grossetti settanta sei, più una moneta turca piccola d'argento, ed in moneta turca para cento otto sotto il processo di Scimunovich, come pure dieci otto monete diverse di rame, più un libro,

ed una chiave, più un orologio d'argento	} sotto processo di Gio. Sciscioevich
Una brittola d'argento colla sua verghetta	
Uno schioppo	
Una canna detta cibuc	
Un involto con delle robe vecchie	

Più una scrittura tra Onofrio Alfonzetti e Rade figlia di Cro. Colich di Dubaz.
 Più un pacco sigillato di carte ritrovate nel banco del Sig. Matteo Vodopich.
 Più una scattola contenente una brittola d'argento colla catena, con tre paja di pendini d'argento indorato, più due bottoni d'argento indorato.
 Più una scattola sigillata contenente le carte di qn. Reverendo D. Pietro Pasquali.

Si dichiara, che diversi libri contenuti nel suddetto inventario sono in cattivissimo stato senza coperte, mancanti di fogli, ed in parte marci.

Chersa, m. p.

Tommaso Tromba come antico depositario di una porzione dei suddetti atti e depositi, m. p.

Baldassare Sivrich, come sopra, m. p.

Giovanni Matcovich, come sopra, m. p.

Antonio Liepopilli, come sopra, m. p.

Sebastiano Marini, come sopra, m. p.

Michele Jurich, come sopra, m. p.

Matteo Vodopich, come sopra, m. p.

Giorgio Perich, come sopra, m. p.

Carlo Testi, come sopra, m. p.¹¹²

---

¹¹² Sve su ovo vlastoručni potpisi navedenih osoba.

Iza ovih potpisa slijede opet vlastoručne izjave — zabilješke, s potpisima sudskih kancelara koji su na temelju raspodjele građe, izvršene 28. III 1812, preuzimali dijelove građe iskazane u ovom inventaru. Vidi o tome u tekstu uvodne rasprave.

CATALOGO GENERALE

de' i libri, e carte appartenenti all' archivio della ex Segreteria di Stato nonchè alle altre cessate amministrazioni della già Reppubblica di Ragusa, da Luca Ciurliza

riordinate, e messe nei rispettivi armadi, ed altri luoghi della stanza della Segreteria del Palazzo del Governo in Ragusa, con indicazione dei numeri degli armadi, e delle loro scanzie, in conformità delle disposizioni dell'Eccelso Governo Generale di tutta la Dalmazia, ed in esecuzione degli ordini dell' I. R. Ufficio circolare di Ragusa dell' anno 1817.¹¹³

Carte e libri posti nell' armadio N. XVI

Bolle pontificie e brevi messi nelle prime scanzie fino al numero 21 dell' armadio, e sono:

Bolla di San Zaccaria Papa dell' anno del Signore 743, in cui conferma il pallio all' arcivescovo di Ragusa.

Di Benedetto VIII dell' anno 1023.

Bolle di Pasquale II, di Gregorio VII, ed altri, legate insieme, del 1102, e posteriormente:

Di Innocenzio III
Di Annastasio IV
Di Adriano IV
Di Calisto II
Di Alessandro III
Di Clemente III

Di Eugenio... (sic!)
Di Paolo II
Di Martino V
Di Alessandro VI
Di Giulio II
Di Leone X

Di Papa Martino
Di Innocenzio XI
Di Alessandro VIII
Di Pio II
Di Pio VI
Del N.S. Pio VII
felicemente
regnante.

Di Clemente IV
Di Eugenio III
Di Gregorio VIII

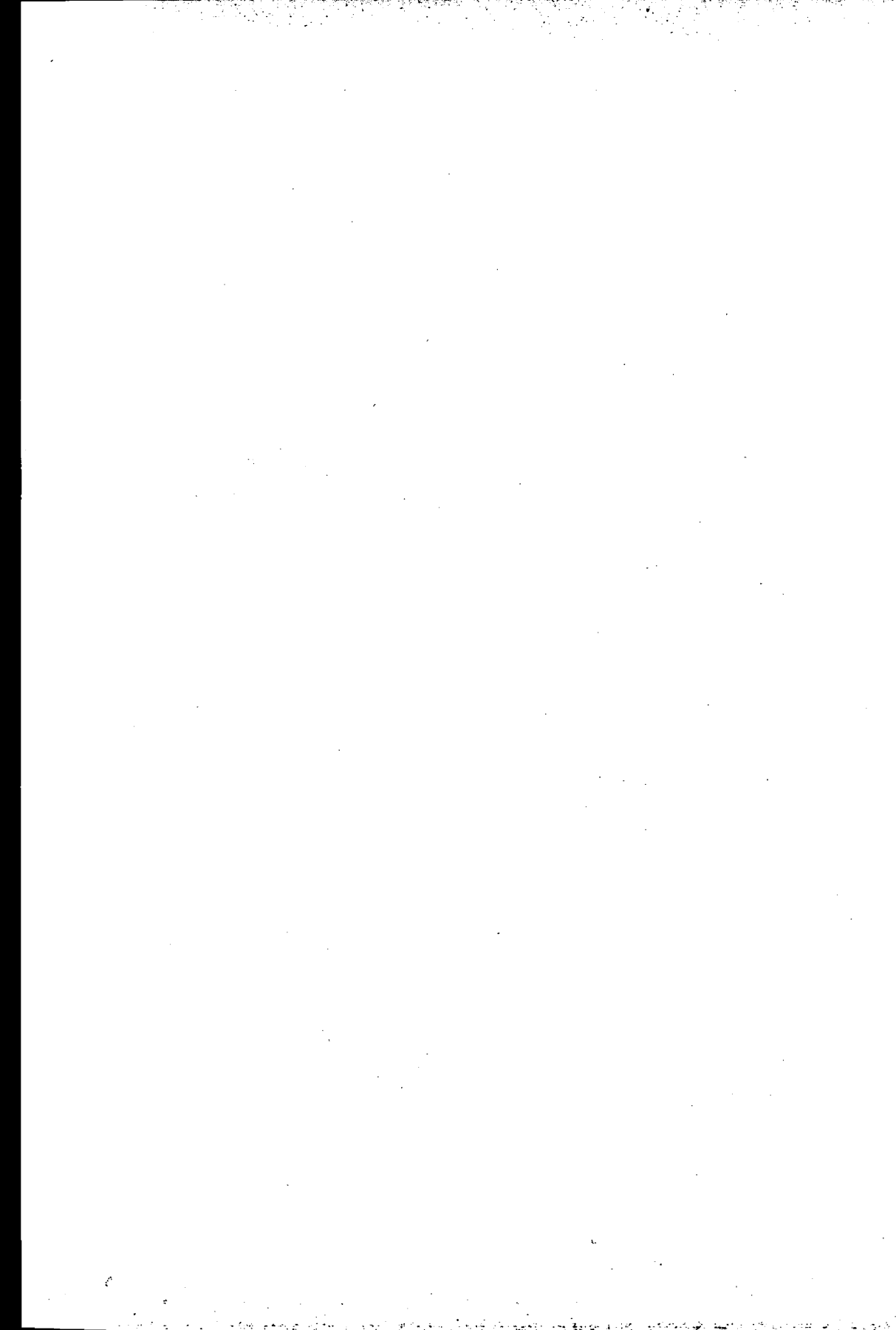
Di Adriano VI
Di Clemente VII
Di Urbano III

¹¹³ Vidi bilješku br. 71.

Ormari u prostorijama Kneževa dvora gdje se čuvala arhivska građa

Di Giovanni XXI	Di Pio IV	Brevi di alcuni pontefici
Di Onorio III	Di Paolo III	dei quali non si sono le
Di Innocenzio VI	Di Gregorio XIII	bolle:
Di Niccolò IV	Di Paolo V	Brevi di Urbano VIII
Di Gregorio XI	Di Benedetto XIV	Di Innocenzio XIII
Di Gregorio ... (sic!)	Di Benedetto XII	Di Alessandro VII
Di Martino IV	Di Benedetto XIII	Di Innocenzio XII
Di Sisto IV	Di Clemente XII	Di Clemente XIV
Di Niccolò V	Di Clemente VIII	Di Pio V
Di Clemente VI	Di Clemente XI	Di Clemente IX.
Di Clemente XIII	Di Innocenzio X	
Di Clemente X	Di Giulio III	

Le bole ed i brevi suaccennati distingueransi a prima vista gli uni dagli altri per mezzo delle postille, che si osservano al di fuori sopra i rispettivi pacchetti, che li contengono.

Editti degli arcivescovi in fresche epoche, e scritte in pergamena riguardanti la chiesa di Ragusa, alla scanzia N. 21,25. Pacchetti	7
Vari documenti d'antichità, fra i quali sono l'istromenti della donazione dello scoglio di Lacroma fatta dalla Repubblica ai Monaci di S. Benedetto dell'anno 1023, le scritte concernenti il deposito di Herzech Stiepan, ed altre memorie antiche coll'indicazione del contenuto di cadauna, al No. 22. Pacchetti	4
Pergamene riguardanti i crediti dei Tesorieri di S. Maria Maggiore, al No. 23,24. Pacchetti	4
Pastorali, ed editti degli arcivescovi di Ragusa, ed altre scritte appartenenti alla Curia arcivescovile, al No. 26. Pacchetti	3
Consulte de vari teologi della Reppubblica, al No. 28. Pacchetti	4
Lettere di pergamena, e patenti di privilegi con sigilli grandi degli antichi augusti Re d'Ungheria di felice memoria, alla scanzia No. 29, 30, 31, 32, in pacchetti nove con le rispettive note sopra di essi, segnate 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9. Pacchetti	9
Lettere in pergamena e patenti di privilegi con sigilli grandi di principi slavi, scritte in serviano, alcune delle quali sono accompagnate dalle rispettive traduzioni, al No. 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40. Pacchetti	11
Idem dei re di Francia, pacchetti tre segnati F. G. K. al No. 41. Pacchetti	3
Lettere e patenti idem dei re di Spagna, e dei re di Sicilia con sigilli grandi, al No. 42, 43, 44, 47, 48, pacchetti cinque degli uni segnati I, II, III, IV, V, e degli altri quattro segnati AA, BB, CC, DD, pacchetti in tutto	9
Diplomi dei privilegi di Carlo V Imperatore e re di Spagna libretti sei, dei re di Sicilia libretti tre, di Enrico re di Francia libretto uno, più un fascetto di privilegi degli imperatori greci, in tutto libretti dieci, al No. 45. Libretti	10
Diplomi dei privilegi degli altri re di Spagna No. 46. Libretti	12
Ricevute degli augustissimi imperatori d'Austria, re d'Ungheria per gli annui censi, con la copia del imperiale decreto della condonazione del tributo, al No. 49, pacchetti uno segnati M. M., ed un libriciolo stampato in tedesco di fresca epoca, dei titoli di S. M. I. R. Imperatore Francesco I. Pacchetti	1
Trattati con tre principali potenze d'Europa in epoche diverse, cioè fra l'augusta casa d'Austria e la Repubblica, la Francia e la Repubblica, fra il C. Alessio Orlov plenipotenziario di Catterina II, come pure trattato	

di pace fra l'imperatore di Marocco e la Repubblica, in pacchetti uno segnato SU, e due fascetti di lettere di esso imperatore di Marocco, e loro traduzioni, al No. 50. In tutto pacchetti 3

Collezione di alcuni libretti in cui sono registrati i privilegi dei principi su' mentovati, come anche alcune bolle pontificie, al No. 51, pacchetti due segnati P. Q. Pacchetti 2

Varie carte interessanti, e separate fra di esse, e sono vari disegni, carte riguardanti la fabbrica del Collegio dei Gesuiti con alcuni disegni analoghi, la fondazione del Collegio dei chierici regolari, scritture per Roma in occasione del terremoto grande con un prospetto di spese per la ristaurazione delle fabbriche sacre, al No. 52. Fascicoli 4

Convenzioni, e trattati di pace ecc. fra i Ragusei e fra le antiche repubbliche, tutti in pergamena, al No. 55, 56, e sono i seguenti:

Parti contranti:	Indicazione dell'epoca:
1. Convenzioni fra i Ragusei ed Anconitani	del 1254, 56, 57, 92, 1440
2. Convenzioni fra i Ragusei e Veneziani	del 1232, 1236.
3. Convenzioni fra Cattaro e Ragusa	del 1181, 1181, 1279, 1285
4. Convenzioni e pace perpetua fra la città di Pisa ed i Ragusei, nella quale è inclusa Spalato	del 1169, 1169
5. Pace fra il re Steffano Urose e Ragusa, e giuramento per parte dello stesso Urose per mantenerla	del 1243, 1243, 1254
6. Convenzioni per la buona corrispondenza fra Almisa e Ragusa	del 1235, 1243, 1244, 1245
7. Giuramento di Almisa di conservare inviolabil' amicizia con i Ragusei	del 1238
8. Le convenzioni fra Spalato e Ragusa	del 1252, 1265
9. Istrumento del giuramento di Spalato e Sebenico di buona amicizia verso i Ragusei	senza data
10. Giudici creati per deffinire la differenza fra Spalato e Ragusa	del 1265
11. Capitolazioni di Stefano Vladislavo re di Russia con Ragusa	senza data
12. Pace perpetua fra la città di Zara e Ragusa . .	del 1199
13. Pace per anni 12 spabilita fra Bari in Puglia e Ragusa	del 1201
14. Patti tra i Ragusei e Molfetta	del 1208
15. Capitolazione del Conte Miroslav con Ragusa .	del 1190
16. Istromento di pace tra Ragusa e giupan Nemagna e suoi fratelli Strascimir e Miroslav . .	del 1180
17. Giuramento di gran giupano Steffano di costante amicizia verso i Ragusei per parte sua e de'suoi figli	del 1229
18. Capitolazione di Krajna	del 1247
19. Giuramento di Ban Cuglien ¹¹⁴ per la costante amicizia coi Ragusei	senza data
20. Convenzioni fra la Comunità di Fano e Ragusa	del 1288
21. Fianza per Ragusa e Rimini	del 1235

¹¹⁴ Radi se o poznatoj ispravi bana Kulina od 29. VIII 1189.

22. Guidatico del Conte d'Urbino e Monte Feltr ai Ragusei di poter praticare nelle sue terre . . .	senza data
23. Capitolazione di Ninoslavo Bano di Bosnia con Ragusei	del 1240
24. Giuramento di buona amicizia del Principe Costantino verso i Ragusei	del 1404
25. Affidanza tra Durazzo e Ragusa	del 1383
26. Plenipotenza per far tregua con la contenza di Conversano ¹¹⁵	del 1396.
27. Pace tra i Ragusei e Schiavoni	del 1186.

Armadio XVI.

Lettere di pergamena della Repubblica di Venezia, alla scanzia No. 57, 58, pacchetti sei	6
Lettere di principi al No. 59, 60, 61, 62, 63, 64. Al No. 61, 63 lettere dell'augusta casa d'Austria, fra le quali si osservano quelle di S. S. A. M. il gloriosissimo Imperatore Francesco I felicemente regnante. Tutte distinte dalle postille, che si osservano di fuori, e sono in tutto pacchetti	32
Corrispondenza con i consoli russi presso la Repubblica, al No. 65. Pacchetti	1
Corrispondenza con i consoli austriaci presso la Repubblica, al No. 66. Pacchetti	1
Corrispondenza con i consoli francesi presso la Repubblica al No. 76, 68. Pacchetti	2
Corrispondenza dei generali francesi, ed altre autorità con la Repub- blica dopo l'arrivo delle truppe francesi a Ragusa, al No. 69. Pacchetti . .	3
Minute delle lettere del Senato scritte del 1806, 7, 8, durante il gover- no aristocratico alle autorità militari e civili francesi, con altre poche ad altri, al No. 73. Pacchetti	3
Lettere di cardinali, al No. 70. Pacchetti	3
Lettere di cardinali e vescovi, al No. 71. Fra le prime si osservano le lettere di S. E. il cardinale Radulovich di Ragusa. Pacchetti	2
Lettere degli arcivescovi, e vescovi, al No. 72. Pacchetti	1
Minute delle lettere recenti del Senato per la cristianità, al No. 75, 76. Pacchetti	8
Corrispondenza cogli agenti del Regno di Napoli, con altre carte relative, al No. 77. Pacchetti	1
Scritture in serviano, al No. 78, 79, 81, 85 in più fascetti ¹¹⁶ .	
Minute delle lettere recenti per Levante al No. 80. Pacchetti	1
Procure recenti per la riscossione di Monti. No. 83. Pacchetti	1
Raccolte delle procure per i chirografi, ed altre carte relative, al No. 84. Pacchetti	1
Carte state conservate nell'armadio delle parti segrete del Senato sotto l'antico governo, al No. 86, 87. Pacchetti	3

¹¹⁵ Komes J. Chupersani iz Apulije napadao je dubrovačke brodove. Ovom ispravom dubrovačke vlasti daju punomoć dvojici firentinskih trgovaca da riješe spоровe s komitison Chupersani, udovom navedenog komesa (v. Foretić V., Nekoliko pogleda na pomorsku trgovinu Dubrovnika u srednjem vijeku, »Dubrovačko pomorstvo«, Dubrovnik 1952, str. 141).

¹¹⁶ Bez oznake količine.

Compendio della storia di Ragusa di P. Cerva Domenicano, e vari fogli separatamente della stessa storia, aboliti per ordine del ex Senato, al No. 88.

Libri intitolati Materie coll'indice, miscellanea ecclesiastica, e due libri: Indice delli statuti, e leggi concernenti l' elezioni, creazioni, e vacanze dei magistrati, al No. 89. Libri	4
Libri intitolati Titolario, consolati forestieri, nazionali, al No. 90. Libri	3
Libri due intitolati Cerimoniale, al No. 91. Libri	2
Libri due antichi intitolati: Tariffa della Dogana, ed un altro: Pro-roghe dei bastimenti, al No. 92. Libri	3
Libri intitolati: La matricola della Confraternità della Concezione ¹¹⁷ Capitoli riguardanti la stessa confraternità. La matricola della Confraternità dell'isola di Mezzo. La matricola della Confraternità di S. Anna di Bergatto. La vacchetta delle monache di S. Chiara, e la matricola della Confraternità di Gravosa, al No. 93. Libri	6
Libro intitolato: Maestrello della popolazione della città e borgo del 1799 in 1800, ed un altro. Commissioni dello Stato, al No. 94. Libri	2
Libri antichi due, copie dei statuti, al No. 95. Libri	2
Libro uno di pergamena in cui sono registrati i privilegi di principi, ed un altro piccolo in cui è fatta l'enumerazione delle sacre reliquie, al No. 96. Libri	2

Armadio No. 1

Lettere e commissioni di Levante per diversi. Cartelle	117
Lettere e relazioni delle commissioni di Levante. Cartelle	13
Lettere e relazioni delle commissioni dietro accennate sono le seguenti:	

Constantinopoli	Giorgio Zurrich	Dell'anno 1766,68
Idem	Idem	Del 1768,71
Idem	Idem	Del 1771,75
Idem	Idem	Del 1775,83
Idem	Pietro Cingria	Del 1755,58
Idem	Idem	Del 1758,63
Idem	Idem	Del 1763,68
Idem	Luca Chirico	Del 1710,16
Idem	Idem	Del 1716,24
Idem	Idem	Del 1725,34
Idem	Idem	Del 1735,38
Idem	Idem	Del 1739,45
Idem	Idem	Del 1743,49

Per mezzo della postilla a prima vista si distingue l'una cartella dall'altra.

Libri messi in fondo dell'armadio in maniera, che venghi distinto l'uno dall'altro, e sono:

Traduzioni di capitolazioni e fermami turchi	libri 2
Registro di comandamenti imperiali	„ 1
Indice dei oggetti	„ 1

¹¹⁷ Isto.

Inventario delle scritture turchesche	”	1
Indice degli arzi	”	1
Indice delli burujulti de'bassa di Bossina	”	1
Traduzioni di varie scritture turche	”	1
Copia lettere turche in illirico	”	4
Dona turcarum	”	2
Più una quantità di libri turchi stampati.		
Più Diversi di Giuppana	libri	1
Diversi di Zaptat	”	1
Diversi di Breno	”	2
Lamenti di Breno	”	2
Diversi dell'isola di Mezzo	”	1
Diversi di Tarstenizza	”	1
Lamenti di Tarstenizza	”	1

Cartelle di lettere riguardanti le commissioni poste nell' armadio No. II, secondo il metodo finora osservato:

Lettere e commissioni di Ponente per diverse, cartelle	136
Lettere e relazioni dello Stato, cartelle	22
Lettere e relazioni delle commissioni di Ponente, cartelle	12

Sono le seguenti:

1. Vienna	Raffaele Vlad. di Gozze	Del 1684
2. Idem	Idem	Del 1684
3. Vienna	Istanze e ricorssi fatti dalla Repubblica a S. M. Imp. Leopoldo di felice memoria per mezzo di P. Flavio Macedonich e del Sig. Ant. Ohmuchievich, in tempo di Kara Mustafa, ed altro	Del 1678
4. Vienna	Di Andrea Ohmuchievich	Del 1628, 37
	Di Pietro Ohmuchievich	Del 1682
	Di Damiano Ohmuchievich	Del 1698
	Di Pietro Ohmuchievich	Del 1731
5. Napoli	Di Francesco Dom. di Ghetaldi, e diversi altri insieme	Del 1633, 36
6. Napoli	Di Savino Zamagna	Del 1681, in 89
	Cattaro, commissioni e lettere del Pubblico a Pasquali Primi e Francesco Vitusca	Del 1698
7. Cattaro	Pasquale Primi e Francesco Vitusca	Del 1698
8. Idem	Idem	Del 1698
9. Toscana	Matteo Francesco de Ghetaldi e Luca Michele di Bona	Del 1771
10. Idem	Idem	Del 1771
11. Roma	Marino Ant. Gozze, e diversi altri	Del 1621
12.	Deposizioni riguardanti gli Hajduzi ¹¹⁸	

¹¹⁸ Isto.

Armadio No. III

Lettere e relazioni delle commissioni di Ponente. Cartelle distinte le une dalle altre dalle postille.

Roma	1. Del Sig. Ab. Stefano di Gradi bibl. della Vaticana	Del 1674, 78
Idem	2. Lettere del Pubblico scritte a diversi principi e soggetti sugli affari trattati dal Sig. Ab. Gradi in Roma	Del 1646 in 67
Idem	3. Scritture diverse relative al Sig. Ab. Gradi	Del 1667 in 68
Idem	4. Lettere del Pubblico scritte al idem con varie del medesimo	Del 1679, 80
Idem	5. Lettere del Sig. Ab. Gradi	Del 1643, 48
Idem	6. Minute di lettere e scritture del idem di proposta e risposta col Pubblico	Del 1642, 66
Idem	7. Scritture e lettere del idem relativamente alla fabbrica del Duomo ed altre materie economiche	Del 1681, 85
Idem	8. Orazioni e scritture per la Repubblica del idem, e varie operette di diversi	Del 1667, 72
9. Roma	Lettere del Pubblico scritte al idem a Roma e Parigi, come pure a vari principi di cui esibite, con alcune risposte Scritture relative al idem	Del 1675, 90 Del 1607 in 16
10. Idem	Del idem	Del 1673 in 78
11. Idem	Del idem	Del 1659, 73
12. Idem	Del idem	Del 1679, 83
13. Idem	Registro di lettere del idem	Del 1667, 71
14. Idem	Scritture diverse relative al idem	Del 1643 in 65
15. Idem	Minute di lettere del idem	Del 1678, 81
16. Idem	Lettere del Pubblico scritte al idem.	Del 1667, 75
17. Idem	Lettere del Pubblico scritte a diversi principi e soggetti sugli affari trattati a Roma dal idem	Del . . . . . (sic!)
18. Idem	Lettere del Pubblico scritte a Giugno di Gradi a Venezia, al Sig. canonico Pietro Benessa, ed al Sig. Ab. Stefano Gradi in Roma	Del 1568, 1572 1629, 1666
19. Venezia e Roma	Dell'abbate Sig. Ruggiero Boscovich	Del 1756, 81
20. Roma e Parigi	Di Mons. Benedetto Stay	Del 1755, 61
21. Roma	Idem	Del 1762, 70
22. Idem	Idem	Del 1770, 76
23. Idem	Idem	Del 1776, 82
24. Idem	Idem	(sic!)
25. Idem	Idem	(sic!)
26. Idem	Idem	Del 1782, 84
27. Idem	Idem	Del 1628
28. Napoli e Roma	Del Sig. Marino Stay, Napoli	Del 1765, 75
29. Vienna	Del Sig. Cristoforo Stay, Roma	Del 1730, 60
30.	Mr. Niccolò Givovich	Del 1656
31.	Scritture appartenenti a Mr. Pirelli arcivescovo	Del 1674, 83
32. Roma	Del Sig. canonico Pietro Bosdari	Del 1741, 46
33. Roma	Di Mr. Veteruni agente	Del 1749, 66
34. Idem	Idem	

34.	Scritture relative a Mon. Conventali .	Del 1718
35.	Scritture relative a Mr. Lupi vescovo di Stagno	Del 1702 in 8
36.	Carte attinenti a Mr. Scopa arcivescovo di Ragusa	Del 1794 in 98
37.	Scritture appartenenti a Mr. Robertis	Del 1708
38.	Scritture di Mr. Luccherini	Del 1690 in 92
39.	Di Mr. arcivescovo Milcovich	Del 1743, 55
40.	Scritture appartenenti a Mr. Galani	Del 1720 in 26
41.	Di Mr. Francesco Volanti	Del 1710 in 25
42.	Scritture appartenenti al Residente ba- ron Saponara	Del 1691 in 92
43.	Carte relative al idem	Del 1695, 1701
44.	Lettere del Pubblico scritte a diversi sovrani, ministri ed ambasciatori	Del 1631 in 75
45. Vienna	Del Sig. Sebastiano conte d'Ayala inca- ricato d'affari	Del 1775, 79
46. Idem	Idem	Del 1779, 81
47. Idem	Idem	Del 1781, 82
48. Idem	Idem	Del 1783
49. Vienna	Del Sig. Dott. Pietro Bianchi, medico di Corte a Vienna ed agente della Repub- blica	Del 1730, 40
50. Idem	Idem	Del 1731, 38
51. Idem	Idem	Del 1740, 42
52. Idem	Idem	Del 1742, 46
53. Parigi	Del Sig. Francesco Favi	Del 1774, 80
54. Idem	Idem	Del 1780, 82
55. Idem	Idem	Del 1782, 84
56. Pietroburgo	Di Francesco Savino di Ragnina inviato	Del 1773, 76
57. Vienna	Di Marino Tudisi e Francesco di Ragnina	Del 1771, 73
58. Vienna	Di Luca Vlad. di Gozze	Del 1686
59. Idem	Idem	Del 1686 in 87
60. Roma	Di Luca Raffaelli di Gozze	Del 1727
61.	Relazione del Sig. cap. Antonio Casilari stato spedito a Marocco	Del 1780 e 83
62.	Del Sig. cap. Giacomo Gio. Luca Casi- lari	Del 1770
63.	Relazione del Sig. cap. Antonio Cril- lanovich stato spedito in Algieri	Del 1780
64. Venezia	Di Michele Sorgo Bobali	Del 1648 in 61
65. Idem	Idem	Del 1648 in 76
66. Idem	Idem	Del 1651, 67
67. Idem	Idem	Del 1662 in 74
68. Idem	Idem	Del 1674 in 80
69. Idem	Idem	Del 1677 in 85
70. Idem	Idem	Del 1680 in 84
71. Roma	Mr. Girolamo Bona	Del 1723, 27
72. Roma	Giovanni Restis	Del 1623, 24
73.	Lettere scritte dal Pubblico al Rev. D. Niccolo Rossi a Roma ¹¹⁹	
74. Vienna	Del Sig. Luigi Radibrati, e diversi altri insieme.	Del 1610, 18
75. Vienna	Del Sig. Giovanni Luca Vljachi segre- tario della Legazine	Del 1771, 72

¹¹⁹ Isto.

76. Vienna	Di Serafino Gio. di Bona, inviato, ed altri insieme	Del 1771
77. Vienna	Di Vladislavo Secondo di Bucchia	Del 1692 in 93
78. Idem	Idem	Del 1693
79. Vienna	Di Matteo Marino di Bona	Del 1687 in 88
80. Idem	Idem	Del 1689
81. Vienna ed Augusta	Matteo Marino di Bona	Del 1689 in 90
82. Vienna	Matteo Luciano di Pozza	Del 1690 in 91
83. Idem	Idem	Del 1690 in 1701
84. Vienna	Di Francesco Sigismondo di Gondola	Del 1711, 17
85.	Di Mr. Gondola	Del 1766
86. Venezia	Di Michele Giugno di Sorgo inviato	Del 1635
87. Venezia	Gio. Serafino di Bona	Del 1694, 706
88. Venezia	Serafino Gio. di Bona	Del 1692, 93
89. Venezia	Marco Tommaso di Basseglì	Del 1686
90. Napoli	Sig. F. Sagri, ed altri insieme	Del 1603, 6
91. Madrid	Luca Giugno di Sorgo	Del 1678 in 81
92. Madrid	Sig. D. Matteo de Florio, e diversi altri insieme	Del 1570, 71

In tutto cartelle No. 92.

Armadio No. IV

Corrispondenza con diverse piazze.

Le postille, che si osservano sopra i fascetti di lettere indicheranno i nomi dei corrispondenti, la data, ed il paese da cui scrivono.

Denominazione delle piazze:	Ordine delle scanzie dell'armadio:
Corrispondenza con Fiume	Ord. 1.2.
Corrispondenza con Trieste	Ord. 2.3.
Corrispondenza con Segna, Zagabria e Buccari	Ord. 3.
Corrispondenza con Napoli, e paesi del Regno	Ord. 3.4.5.6.7.8.9.10.
Corrispondenza con Barletta	Ord. 11. 12. 13.
Corrispondenza con Venezia	Ord. 14. 15. 16. 17. 18.
Corrispondenza con Vienna	Ord. 18. 19. 20. 21. 22. 23.
Corrispondenza con Livorno	Ord. 23. 24. 25.

Armadio No. XV

Miscellanea a cui succede la corrispondenza con diversi.

Secondo il metodo adottato.

Indicazione delle materie:	Ordine delle scanzie:
Lettere appartenenti ai privati intercettate	Ord. 1.
Lettere per l'Ufficio sopra i Consolati di Levante; per i Signori Abbondanzieri alla Grassa; per i Sig. uffiziali alla Soprintendenza della navigazione; per i Tesorieri di S. Maria; per i Signori Sopra- salinari; per l'Ufficio della sanità	Ord. 1.

Testamenti non ammessi al Registro, ed alcuni registrati su' i libri di Notaria	Ord. 2.
Suppliche	Ord. 2. 3.
Raccolta di lettere vecchie d'alcuni ambasciatori	Ord. 3.
Raccolta di lettere di diversi, tanto nazionali quanto forastieri dai luoghi della cristianità	Ord. 3.
Corrispondenza con diversi religiosi per la maggior parte personaggi illustri	Ord. 4.
Corrispondenza con i ministri de' principi, segretari di Stato, e vari dottori fisici	Ord. 4.
Corrispondenza con Levante, Moscovia e Barbaria	Ord. 4.
Corrispondenza con la Francia	Ord. 4.
Corrispondenza con Genova	Ord. 4. 5.
Corrispondenza con la Spagna e Portogallo	Ord. 5.
Corrispondenza con Malta	Ord. 5.
Corrispondenza con Malta, Sdevla e Sardegna	Ord. 5.
Corrispondenza con le Bocche di Cattaro	Ord. 5. e 6.
Corrispondenza con Ancona	Ord. 6. e 7.
Corrispondenza con Ancona e Città Vecchia	Ord. 7.
Corrispondenza con Roma	Ord. 7. 8.
Corrispondenza con Dalmazia	Ord. 8.
Libri posti in fondo dell'armadio No. XV:	
Libri in pergamena intitolati: Specchio del Maggior Consiglio, libri 4	
Libro in pergamena intitolato: Specchio del Consiglio di Pregai libri	1
Libro uno in mal arnese: Registro di privilegi dei principi slavi, in serviano	" 1
Libro uno: Conti dei consolati, ed altro	" 1
Libro uno: Bilanci della Soprasalinaria di Ragusa e Stagno	" 1
Libro uno: Monti d'Italia	" 1
Libro uno: Affitti della Procura si S. Biagio	" 1
Libro uno appartenente ai monaci di S. Benedetto di Lacroma, intitolato: Spoglio delle scritture di Lacroma	" 1
Libro uno: Capitoli dell'incorporazione del Monastero di S. Maria di Lacroma con la Congregazione di S. Giustina di Padova	" 1
Libro uno in pergamena, senza coperta, ed in cattivissimo stato, che tratta delle case e terre di Stagno	" 1
Libri due delle Divisioni delle terre per lo Stato	" 2
Libro uno: Deceni di Stagno	" 1
Libro uno: Licenze per la monicazione delle ragazze	" 1
Libro uno: Legati fatti da diverse persone al Commune	" 1
Libriciuolo antico: Parti di Pregai riguardanti la Soprasalinaria di Ragusa	" 1
Libro uno vecchio appartenente ai Tesorieri di S. Maria	" 1
Libro uno con la coperta di pergamena: Lettere dell'Ufficio della navigazione	" 1
Libretti due: Copia lettere di alcuni consoli ragusei scritte al Pubblico, ed a diversi per l'estero	" 2
Libro uno: Attestati al cancelliere della Detta	" 1
Libri due: Alfabetto dello Specchio dei testamenti	" 2
Libro uno antico: Lamenti presso il Conte di Ragusa	" 1

Armadio No. V

Minute delle lettere vecchie per la cristianità, e per Levante, messe separatamente le une dalle altre, alle prime scanzie fino al No. 8, 9, 10. Raccolta di lettere e commissioni per gl'inviati ed incaricati d'affari, cifre, e relazioni della medesima... al No. 8, 9, 10. fino al No. 32, 33, 34.
 Parrecchi fasci Miscellanea, con rispettive postille, che indicano la diversità delle materie.

Armadio No. VI

Libri per la maggior parte vecchi, ed in cattivo stato.

Libri intitolati: Puntature	libri	12
Parti di Pregai, ed un libro di Provvedimenti e terminazioni	"	7
Libro uno: Processi segreti	"	1
De dotibus, libro uno	"	1
Ricordanze del Minör Consiglio, ed altri libri del detto Consiglio	"	7
Libro uno: Sentenze di Cancelleria del 1400	"	1
Libri due: Copie di diverse sentenze e vendite di Cancelleria	"	2
Libro uno: Cambiamenti di uffizi di fuora	"	1
Libro del contrabando dei vini	"	1
Pene, e diverse scritture	"	1
Puntature dei conti di fuori. Appellazioni di Pregai, ed altri libri di Pregai	"	9
Liber forensium	"	1
Libri di Notaria	"	7
Libro uno antico vertente sulla maritazione delle nobili giovani	"	1
Licenze ai conti e capitani di fuori	"	1
Repertorium, libro uno	"	1
Libro uno della Curia arcivescovile	"	1
Più: Parecchi libri spettanti all'ex Ufficio della Detta.		
Più: Libro spettante all'ex Ufficio delle cinque ragioni, fra i quali sono quelli attinenti all'ex Ufficio dell'Ospitale degli esposti.		
Più: Libri appartenenti alla passata Amministrazione della Grassa, e sono i seguenti:		
Bastardelli della Grassa, ed un strapazzo	libri	11
Copie di lettere della Grassa	"	2
Grassa. Parti del Senato	"	2
Debita Communis	"	3

Per mezzo delle postille si distingueranno agevolmente gli uni dagli altri libri di diverse materie.

Libri posti sopra le cornici della stanza dell'Archivio:

— Cento venti uno libri grandi di volume dell'anno 1400, 1500, 1600 fino alla metà del secolo passato, appartenenti all'ex Ufficio della Cassa pubblica, con i quali sano congiunti alcuni altri meno grandi posti tutti sulle due cornici, lunga la stanza.... libri . . . . . " 121

— Due libri grandi idem, che incominciano dal 1750 fino all'epoca dell'estinzione del Governo aristocratico, sopra l'armadio No. VIII	”	2
— Due libri grandi: Arboracci ,sopra l'armadio No. XIV	”	2
— Tredici libri grandi della Grassa, sopra l'armadio No. VII.	”	13
— Libri intitolati: Spartizione di legumi per le campagne, sopra l'armadio No. VI	”	23
— Libri di tagliar le viti, sopra l'armadio No. idem	”	12

I libri seguenti sono posti sulle cornici sopra gli armadi No. V, VI, XIV, XV:

Un libro grande di resimo	libri	1
Libro grande: Puntature dei nobili	”	1
Libri: Contrabbandi di vino	”	2
Libri contralettere	”	5
Comandamenti. Libri vecchi e senza coperta	”	2
Diversi. Scritture di Notaria, libro vecchio	”	1
Originale dell'Armamento ed arsenale	”	1
Piani di difesa, ed osservazioni sulle fortificazioni del 1785	”	1
Libri spettanti all'Armamento	”	2
Libro grande: Sentenze appellate dai Camerleggi	”	1
Una quantità di libretti. Spese delle fabbriche pubbliche	”	(sic!)

Si è creduto opportuno di porvi i libri su'indicati attesochè altri sono di smisurata grandezza da non poter essere messi negli armadi, ed altri in mal arnese, senza coperte per la maggior parte, e corrosi in parte dalle tarle, e per conseguenza non ammissibili fra gli altri libri.

Armadio S.P.I.

Una quantità di fermani turchi.
Più una quantità di libri vecchi vertenti sopra la Salinaria di Ragusa e Stagno.

Carte poste nei banchetti della stanza dell'Archivio, cioè:

Alcuni processi vecchi, nel banchetto	F.
Lettere dello Stato	A.
Lettere idem	B.
Idem	C.
Idem	G.
Idem	H.
Idem	I.
Idem	R.

Carte e libri posti nella stanza corrispondente sopra l'Ufficio della C. R. Commissione di sanità nel palazzo del Governo, in esecuzione degli ordini di quest'I.R. Ufficio circolare.

Tre casse con dentro scritture turche, e traduzioni.
Una quantità di libri vecchi intitolati: Polizze ordinarie, Polizze bollate, Polizze che si stracciano. e registri di polizze. Una quantità di libretti. Accordi con i

villani, e gabelle di vini. Una quantità di libri separata dagli altri. Questi sono intieramente consumati dalle tarle, e distrutti dall'umidità. Una quantità di carte volanti, la maggior parte delle quali sono riposte nei sacchi e banchi. Queste sono le polizze di sale, e dei pagamenti dell'ex Ufficio delle Ragioni, conteggi sui pezzetti di carta. Lettere dello Stato, e quelle dei privati vecchie, carte stracciate, fogli distaccati, da vari pezzi, che non esistono; carte piene di cancellature, e la maggior parte di queste consumate dall'umidità.

Ragusa li primo marzo 1817.

Luca Ciurliza.